

3^{ESO} Llengua catalana i Literatura

N. Cot, E. Lloret,
G. Sanz, E. Servat

ISBN: 978-84-307-8992-4

- U1. F. LATORRE. «La ruta de les vanitats».
L'oració.
Els complements verbals i no verbals.
La crònica
- U2. V. AMELA. «Ivan Mañero, cirurgia plàstica».
El verb: nucli del SV.
Tipus de verbs.
L'entrevista
- U3. E. CARRANZA. «Del mar en traiem de tot».
Els complements verbals (I).
El reportatge: estructura
- U4. S. MROZEK. «El secret».
Els complements verbals (II).
El conte: acció, espai i temps
- U5. J. VERDAGUER. «Don Jaume a Sant Jeroni».
Abreviatures i sigles.
Poesia: metre, vers, ritme i rima
- U6. F. Ramon-CORTÉS. «Converses amb en Max».
Varietats dialectals.
Narració en tercera persona.
Estils.
Personatges
- U7. H. MELVILLE. «Bartleby, l'escrivent».
Varietats funcionals.
Novel·la: objectivitat i subjectivitat
- U8. S. D. BOTE. «Un dia al món».
Literatura del segle XVI.
Reportatge: disposició espacial, contingut i gràfics
- U9. «Cartes dels lectors».
Literatura del segle XVII.
Els gèneres interpretatius: l'article d'opinió

[illegible]

El text que tens a continuació correspon a una de les cròniques que l'alpinista Ferran Latorre va escriure arran de l'expedició que va fer a l'Everest el mes de maig del 2011. Què et sembla que hi llegiràs? Una narració d'aventura? Una relat trepidant? Una relació de curiositats? Una reflexió existencial? Un discurs sobre l'esforç humà? Una notícia plena d'anècdotes? Comprova-ho!

La ruta de les vanitats

Neva feblement al camp base i aquesta és una al·legoria¹ perfecta del transcurs de la vida al peu de l'Everest. La caiguda lenta i sigil·losa² dels flocs sembla retenir el temps amb una parsimònia resignada.

5 Fa gairebé un mes que estem d'expedició, però comencem a creuar aquest límit en el temps a partir del qual la noció dels dies es comença a desdibuixar, fins i tot a semblar-nos indiferent. Però alhora els nervis comencen a aflorar³ al camp base: ja hem entrat en

10 dates de cim. De fet els primers el van trepitjar el 5 de

maig passat, i des d'aquest dia el degoteig de cims ha estat constant. La rumorologia, sobretot entre els xerpes⁴, s'estén com la pólvora al llarg de la morrena. Fins ara, unes 60 persones han trepitjat el sostre del món, però alhora hi ha hagut bastantes retirades, i fins i tot tres morts: no tot és glòria a l'Everest.

Excessos o no, per fi he pogut viure de prop el que representa per a molta gent aquesta muntanya. Ho he escrit en altres ocasions: cadascú té les seves pròpies raons per acudir a aquesta cita, i pot ser que l'Everest s'hagi convertit en una espècie de foguera de les vanitats, però he de reconèixer que m'admira la capacitat de sacrifici i sofriment de la majoria de la gent. Una cosa que he pogut viure molt de prop, sobretot durant l'ascensió al camp 3. La nostra aclimatació ha consistit precisament en això: a dormir a 7 100 metres, a mig camí entre el camp 2 i el coll sud. Aquest és el tram on realment es posa a prova els alpinistes, el veritable filtre de la muntanya: la gran muralla que conformen l'Everest i el Lothse, el vuit mil veí. Prèvia parada en el camp 2, el flanc⁵ del Lothse s'alça per 1 600 metres de desnivell, per un pendent constant que culminen al coll sud. És allà on t'adones de la grandesa d'aquesta muntanya i com és de llarga i inacabable la ruta normal. A mig pendent, i malgrat que el meu estat de forma no era el més òptim, vaig començar a avançar diversa gent. I vaig quedar com-mogut⁶ per algunes escenes d'entendridora voluntat. A l'inacabable flanc del Lhotse, a pas lent i exasperant, cadascú manté la seva processó personal cap a dalt, en una lluita en solitari i silenciosa, sense saber gaire bé fins on, sense ni tan sols tenir força per preguntar-ho. Però la fe de cadascun de nosaltres ens empeny⁷ a fer un pas més encara. Una dona d'Alaska fa un gest de plorar quan l'avanço, em diu que no sap si arribarà. Intento alleujar-la dient-li que això tampoc no ho sé jo, i que aquesta pregunta no té resposta

per ningú. La calor és intensa, sufocant, i mirar cap amunt és mirar cap on tot comença i res no s'acaba.

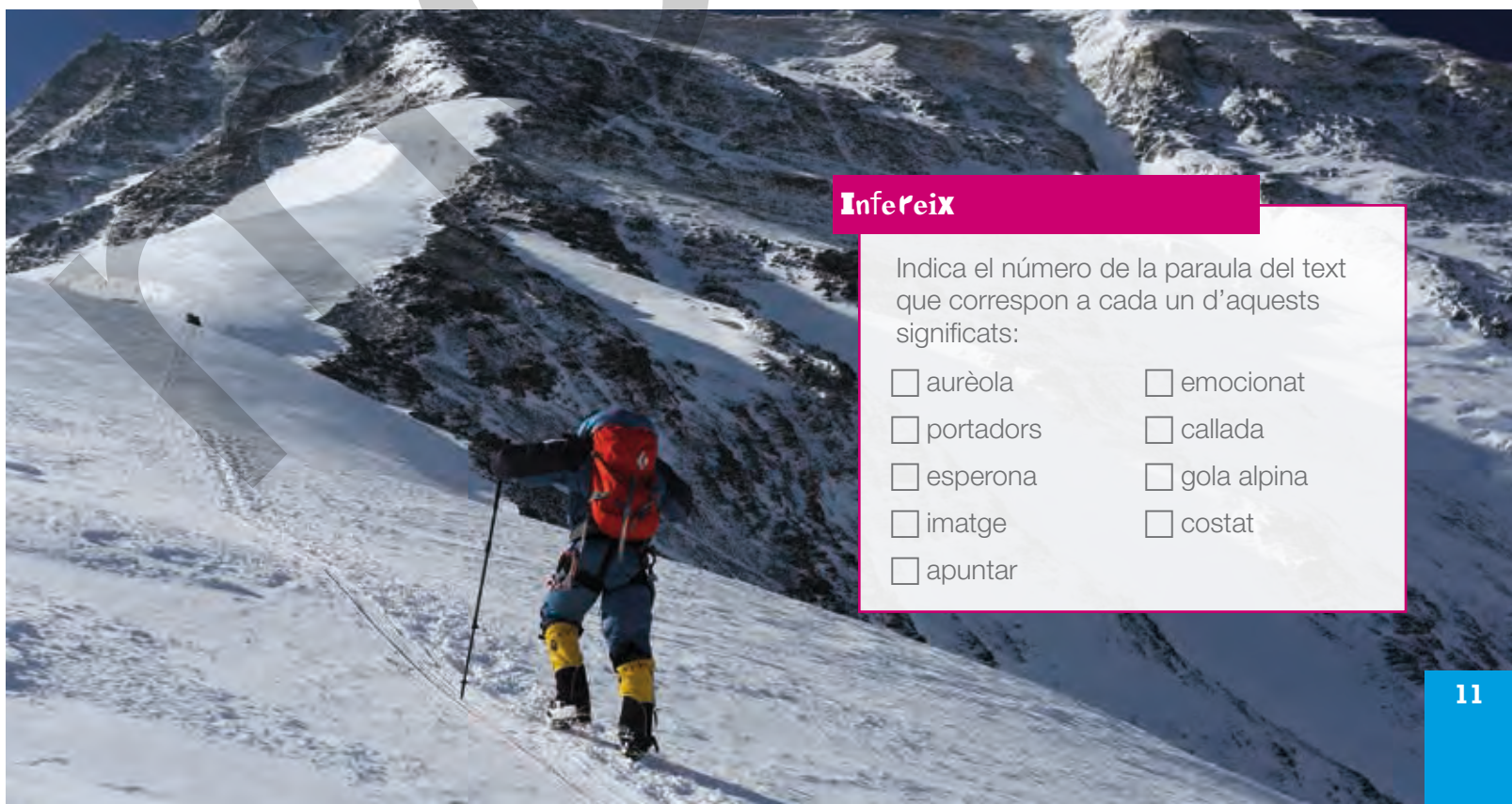
50 Pel meu cap passen tots els pensaments, el del fracàs, el de veure aquest cim 2 000 metres encara per sobre, el de sentir-me tan dèbil i insignificant. Passo al davant d'un alpinista de Colorado, estem a pocs metres del camp 3, però sense alçar la mirada lamenta-
55 ta que per a ell encara li queda un hora de suplici. Li dono una palmellada de complicitat al genoll.

Finalment, arribo al camp 3. M'assec davant de la botiga i observo el panorama. Sota la calor humida de la boirina veig ascendir les siluetes d'uns autòmats
60 que lluiten amb una lentitud exasperant. Miro cap a dalt i veig que el cim de l'Everest emergeix entre la boira. Encara 2 000 metres per sobre, reconec tots els llocs que he vist i imaginat en milers de fotografies. Ho he llegit tot, ho sé tot sobre aquesta muntanya.
65 Conec tots els dubtes que han tingut els grans alpinistes a cada metre d'aquesta muntanya. Ara puc veure perfectament la *goulotte*⁸ que Mike Bruke va superar a la cara sud-oest fa gairebé 40 anys. Penso en l'emoció que va haver de sentir quan es va convertir en el primer home que va superar aquest tram.
70 Penso també en la frustrant però emocionada contemplació del cim, tan proper, quan T. Bourdillon i Ch. Evans van fer el cim sud i van haver de girar cua, dos dies abans que Hillary i Tenzing ho aconseguis-
75 sin. Van ser els primers a veure tan de prop el cim. Tan

proper com després llunyà, per la resta de la vida. Penso que jo també vull viure el meu propi llibre d'aquesta muntanya. Perquè en això consisteix el meu Everest. El meu Everest, el que m'emportaré
80 amb mi, el dels meus dubtes, les meves pors i el de les meves pròpies alegries.

Totes elles, vivències que quedaran dispersades al llarg d'aquest immens i inacabable trajecte fins al cim, el trajecte d'una gran muntanya, però
85 també el de tota una vida. Fora de la botiga em sotgen també tots els dubtes. El sol trenca els núvols i davant meu s'obre un espectacle de llums inoblidable. M'afanyo a posar la càmera per filmar-lo, fotogra-
90 halo⁹ de sol crea esclats de llum sobre la neu que cau imperceptible des de les altures arrossegada pel vent. Sembla una esfera incandescent que flota al mig de l'escenari, mentre al seu voltant un arc de Sant Martí tenyeix de resplendors màgiques la cara
95 sud-oest de l'Everest. La vall del Silenci, sota els meus peus, s'acomia del dia, mentre el sol emet fulgors de llum després del Cho Oyu. He patit, em costa respirar, em costa ser aquí més que mai, i mentre la llum sembla fugir per darrere l'horitzó, tanco
100 els ulls i demano a Déu, amb totes les forces, que es compleixi el meu desig.

Ferran LATORRE. *La Vanguardia* (15 maig 2011)

Infereix

Indica el número de la paraula del text que correspon a cada un d'aquests significats:

☐ aurèola	☐ emocionat
☐ portadors	☐ callada
☐ esperona	☐ gola alpina
☐ imatge	☐ costat
☐ apuntar	

Comprensió i expressió

Explica

1. Explica en tres ratlles el significat del títol de la crònica que acabes de llegir.

Decideix

2. La crònica que has llegit conté descripcions, sensacions, opinions... Anota tres aspectes del text que t'hagin agradat i tres més que t'hagin desagradat.

Prioritza

3. Selecciona per ordre de prioritats els tres primers qualificatius amb què definiries la crònica que has llegit.

sincera	literària	erudita
objectiva	entusiasta	indiferent
emocionada	nostàlgica	apassionada
retòrica	informativa	resignada
humana	subjectiva	desinteressada

Escriu

4. Mira el vídeo <http://www.editorialteide.com/?8992> i escriu una ressenya breu d'unes 100 paraules que reculli la informació bàsica sobre l'expedició a l'Everest que van fer els alpinistes Bourdillon i Evans l'any 1953.

Recorda

5. Anota els topònims que recordis que s'han esmentat en el text. Tingues present que se n'han dit set.

Adjectiva

6. Sense consultar novament el text, procura recordar els substantius que són qualificats pels adjectius següents i proposa un adjectiu sinònim:

a) inacabable	e) sigil·losa
b) entendridora	f) exasperant
c) inoblidable	g) resignada
d) sufocant	h) frustrant

Razona

7. Per què l'autor considera que «no tot és glòria a l'Everest»?

Parafraseja

8. Expressa la mateixa idea que transmeten els enunciats següents amb unes altres paraules:
 - a) línies 3-4: La caiguda lenta i sigil·losa dels flocs sembla retenir el temps amb parsimònia resignada.
 - b) línies 5-8: Fa gairebé un mes que estem d'expedició, però comencem a creuar aquest límit en el temps a partir del qual la noció dels dies es comença a desdibuixar, fins i tot a semblar-nos indiferent.
 - c) línies 39-44: A l'inacabable flanc del Lhotse, a pas lent i exasperant, cadascú manté la seva processó personal cap a dalt, en una lluita en solitari i silenciosa, sense saber gaire bé fins on, sense ni tan sols tenir força per preguntar-ho. Però, la fe de cada un de nosaltres ens empeny a fer un pas més encara.
 - d) línies 48-49: La calor és intensa, sufocant, i mirar cap amunt és mirar cap on tot comença i res no s'acaba.
 - e) línies 58-60: Sota la calor humida de la boirina veig ascendir les siluetes d'uns autòmats que lluiten amb una lentitud exasperant.
 - f) línies 89-91: Un halo de sol crea esclats de llum sobre la neu que cau imperceptible des de les altures arrossegada pel vent.

Analitza

9. La crònica relata una experiència personal. Tot i així, l'autor fa servir indistintament la 1a persona del singular o del plural. Llista tots els exemples del text de cada una de les persones i extreu-ne conclusions.

Compara

10. Amb què pots comparar el text que acabes de llegir? Amb què pots comparar una crònica semblant? Anota semblances amb altres tipus de text.

Morfosintaxi L'oració

Concepte d'oració

Una oració és un grup de paraules disposades en un ordre determinat que transmeten un significat lògic i complet. És indispensable, però, que hi hagi un verb en forma personal. Si tenen un sol verb, són oracions simples, i si en tenen més d'un, oracions compostes.

Tens febre? → simple
Surts o entres? → composta
Tinc tanta son que em sembla que m'adormiré. → composta

i més...

En un llenguatge precís, una **frase** és una expressió que té sentit complet, però manca de verb en forma personal. Una **proposició** és cadascuna de les parts d'una oració composta.

La comitiva de la festa major
frase

Si plou, no farem l'excursió.
proposició proposició

Pel·lícula no apta per a menors
frase

El gos borda, el gat miola.
proposició proposició

recorda

Categoria gramatical

variables

nom
adjectiu
verb
determinant
pronom

invariables

adverbi
preposició
conjunció
interjecció

Sintagmes

SN SAd SPrep
SV SAdv

Funcions sintàctiques

Subj CAdj CD
Pred CAdv CI
CN CPred CAg
Atr CC CRV

Comprova-ho

- Indica el tipus de sintagma al qual pertanyen els mots destacats de la notícia següent. Després identifica'n el nucli i la categoria gramatical.

Esclata una balena quan un biòleg comença a fer-ne la dissecció

Un vídeo (1) que s'ha viralitzat a Internet (2) mostra l'insòlit incident que ha tingut lloc a les illes Fèroe (3), a l'Atlàntic nord, en fer explosió una balena. La sobtada explosió (4) va tenir lloc quan un biòleg començava a fer la dissecció de l'animal, mort per causes naturals (5).

Els científics creuen que el motiu de l'explosió és que el biòleg encarregat de la dissecció va tocar una bossa de gas (6) en l'aparell digestiu de l'animal, la qual cosa va fer que s'obris de forma violenta. El biòleg, que anava protegit per una granota (7), va haver de sortir corrent però no va resultar ferit (8).

Ara, 28 novembre 2013

- Digues si les oracions següents són simples o compostes:

- Als matins, practica la lluita lliure i, a les tardes, fa ioga.
- A la sopa, hi falta sal!
- Què t'hi jugues?
- Va caure-li l'ànima als peus quan va saber que havia perdut l'últim vol.
- Si et segueix fent mal el queixal, potser que vagis a cal dentista, no?

Subjecte i predicat

L'oració està formada per un subjecte (o SN) i un predicat (o SV). El subjecte és la persona o cosa de la qual es diu alguna cosa a la resta de l'oració, i el predicat és tot allò que es diu del subjecte. El nucli del SN (subjecte) és el nom o el pronom, i el nucli del SV (predicat) és el verb.

En Jordi *va estirar-se al sofà.*
SN (subjecte) SV (predicat)

Nosaltres *quedarem per sopar aquest dissabte.*
SN (subjecte) SV (predicat)

Comprova-ho

3. Indica quins d'aquests titulars periodístics són oracions. Després, identifica'n els subjectes i els predicats.

Una macroinvestigació periodística destapa els secrets més obscurs de la banca suïssa

Cita amb l'automòbil del futur

Barcelona estrena el nou Bicing elèctric amb 300 bicicletes i 46 estacions

Mor als 80 anys l'exentrenador blaugrana Udo Lattek

Un canvi legal elimina avantatges competitius al sector de la logística

Rescat a Setcases

Concordança

Perquè l'oració estigui ben formada i hi hagi un lligam entre les dues parts, cal que el subjecte i el predicat concordin en **nombre** i **persona**.

Els millors alumnes de 3r

Subj. (plural)

ja han resolt el problema de matemàtiques.

Pred. (plural)

→ Hi ha concordança. És una oració

**El millor alumne de 3r*

Subj. (singular)

ja han resolt el problema de matemàtiques.

Pred. (plural)

→ No hi ha concordança. No és una oració

Comprova-ho

4. Dels enunciats següents, digues quins són oracions i quins no:

- a) Aquesta sopa tan freda...
- b) L'Ernest passegen el gos tres dies a la setmana.
- c) L'Ernest i el seu pare passegen el gos tres dies a la setmana.
- d) Qualitat i bon preu.
- e) Només oferim qualitat i bon preu.

Subjecte el·líptic

És força freqüent que el subjecte no aparegui a l'oració perquè ja se sobreentén. En aquest cas, parlem de subjecte el·líptic.

(ell) *Sempre explica batalletes.*

(nosaltres) *Ens reunim cada dimecres per parlar de xafarderies.*

(tu) *T'has obsessionat a aprendre xinès?*

Oracions sense subjecte

Les oracions sense subjecte són aquelles en les quals el verb és usat en la 3a persona del singular com a impersonal. Hi ha dos grans tipus de verbs impersonals: els naturals i els gramaticals.

- Els verbs impersonals **naturals**, emprats en tercera persona del singular. Indiquen fenòmens naturals, sobretot climatològics (*ploure, tronar, nevar...*).

Nevà tota la nit.

Trona que fa por!

Plovia a bots i barrals.

- Els verbs impersonals **gramaticals**, emprats en tercera persona del singular. Es redueixen als tres verbs següents: *haver-hi*, equivalent a 'existir'; *fer*, amb el valor de 'fer calor, fred, bon o mal temps...', i *ésser o ser*, amb el significat de 'ser tard, aviat, de dia, de nit...'.

Hi ha dotze estudiants al replà de casa.

Fa un fred que pela!

És de dia o de nit?

AltreVeix-t'hi

6. Subratlla el subjecte de les oracions següents. Si és el·líptic, indica'l entre parèntesis i, si no en té, digues quin tipus d'oració impersonal és (verb impersonal natural o verb impersonal gramatical).

- No viu a Girona, la teva germana petita?
- Li ho explicaré aquesta mateixa nit.
- Es lloguen bicicletes.
- Avui plourà?
- Va beure's tres gots d'aigua.
- Es dedica al món del cinema.
- Estimo el silenci de la nit.
- M'agraden les novel·les d'aventures.

Comprova-ho

5. Reescriu el subjecte de les següents oracions. En el cas que sigui el·líptic o es tracti d'una oració impersonal, indica-ho amb les lletres (SE) o (OI), respectivament.

- Ets alemany o austríac?
- Hi ha un home al replà que diu no sé què d'un rebut de la llum.
- Tinc tanta calor!
- L'avi i l'àvia es distreuen jugant a petanca.
- L'equip de salvament ha actuat just a temps!
- Fa un sol de mil dimonis!

Modalitats oracionals

Les oracions es classifiquen en diverses modalitats segons la manera en què expressen la informació que es vol comunicar: enunciatives, exclamatives, irreals, interrogatives i volitives. Cal tenir present, però, que totes poden ser **afirmatives** o **negatives**.

Oracions enunciatives

Són les que de manera objectiva ens **informen** d'algun fet, expressen l'acord o la manca d'acord entre subjecte i predicat.

La ràdio funciona. (afirmativa)

*La ràdio **no** funciona.* (negativa)

El vau citar. (afirmativa)

***No** el vau citar.* (negativa)

i més...

Per exemple, el fet d'escriure un llibre es pot dir de moltes maneres:

- O enunciativa
– Afirmativa: *Escriuen.*
– Negativa: *No escriuen.*
- O exclamativa: *Escriuen!*
- O irreal: *És possible que escriguin un llibre. Potser escriuran un llibre.*
- O interrogativa: *Escriuen?*
- O volitiva: *Tant de bo (que) escrivissin! Escriviu!*

Oracions exclamatives

Són les que expressen **sorpresa, rebuig, alegria...** S'identifiquen amb força facilitat, ja que presenten algunes singularitats: l'entonació, habitualment per damunt de la corba habitual; la pronúncia, reforçada en alguns sons; el ritme dels enunciat, sovint més viu... Acaben, normalment, amb un signe d'exclamació.

Quina llàstima!

Quanta sort!

Les interjeccions *bah!*, *plaf!*, *Senyor!*, *si us plau!*... també equivalen a una oració exclamativa. Es classifiquen en tres modalitats segons els mots que les constitueixen.

- Les interjeccions **pròpies**: són expressions, generalment monosil·làbiques, a les quals s'ha anat atribuint un cert significat, sovint imprecís.

ai! (dolor)

ep! (cridar l'atenció)

- Les interjeccions **impròpies**: són mots comuns de la llengua que, usats amb valor exclamatiu, han perdut totalment o parcialment el significat propi.

Maria!

Auxili!

- Les interjeccions **compostes** per dues o més paraules, una de les quals sovint és un verb.

Per l'esquerra!

Com hi ha món!

Oracions irreal

Són les que expressen **possibilitat**, **probabilitat** o **dubte**.

És possible que em llevi aviat. (possibilitat)

És probable que em llevi aviat. (probabilitat)

Potser em llevaré aviat. (dubte) / *Tal vegada em llevaré aviat.* (dubte)

Oracions interrogatives

Són les que utilitzen la **pregunta** per resoldre situacions. Es caracteritzen per l'entonació ascendent final que, en els registres escrits, s'expressa amb el signe d'interrogació (?) a final d'oració. Es divideixen en dos grans grups: les generals i les parcials.

- Són oracions interrogatives **generals** les que es poden respondre amb un *sí* o un *no*, acompanyats o no d'altres expressions que matisen el sentit de la resposta.

Dius mentides? Resposta: *sí* o *no* (*sí, sempre; no, mai; sí, tantes com puc...*).

- Són oracions interrogatives **parcials** les que necessiten com a resposta una informació concreta, la que ignora l'emissor. No admeten, per tant, un *sí* o *no* com a resposta.

Com et dius?

Quants anys tens?

Oracions volitives

Les oracions volitives són les que corresponen a actes de **voluntat**. N'hi ha de dues menes: les optatives i les exhortatives.

- Les oracions optatives expressen desig i solen anar introduïdes per una exclamació de desig (*tant de bo (que)...*) seguida d'un verb en subjuntiu.

Tant de bo (que) facin les paus!

Així sigui.

Qui pogués gaudir d'unes bones vacances!

- Les oracions exhortatives expressen prec, ordres, prohibicions, instruccions... Les afirmatives s'expressen en mode imperatiu mentre que les negatives, en subjuntiu. Sovint s'escriuen amb un signe d'admiració al final.

Noi, vine cap aquí! (afirmativa) / *Noi, no vinguis cap aquí!* (negativa)

Avisa l'ambulància! (afirmativa) / *No avisis l'ambulància!* (negativa)

Truca a l'àvia. (afirmativa) / *No truquis a l'àvia.* (negativa)

És probable que plogui aviat.

Comprova-ho

7. Indica la modalitat a la qual pertanyen les següents oracions:

- Tant de bo no faci més calor!
- Saps com s'accentua la paraula *pesol*? Amb accent tancat o obert?
- He vist la llum!
- A les dues comença l'acte.
- Surt del mig!
- Potser vindré al teatre.
- Mare meva!

El SN

El sintagma nominal (SN) està format per un nom, un pronom o qualsevol paraula substantivada que fa de **nucli**. Molts cops aquest nucli està envoltat d'altres elements, determinants i/o complements, que el caracteritzen. Juntament amb el verb, forma l'estructura bàsica de l'oració.

Hi ha quatre estructures bàsiques del SN:

- **nom**

Hem comprat pomes al mercat.

N

Tarragona és una ciutat costanera.

N

- **determinant + nom**

Aquesta pel·lícula ha guanyat un premi.

Det

N

L'Anna llegeix cada dia.

Det

N

- **nom + complement del nom**

Per postres vull pastís de formatge.

N

CN

El pianista va interpretar música moderna.

N

CN

- **determinant + nom + complement del nom**

El mapa de carreteres sembla antic.

Det

N

CN

El dia que vas néixer era festiu.

Det

N

CN

recorda

Els determinants

- articles: **el** peu, **la** pista, **els** esquiadors, **les** estacions...
- possessius: **el** nostre secret, **la** vostra intenció, **els** meus desigs...
- demostratius: **aquella** figura, **aquests** silencis, **aquest** racó...
- numerals: **dues** rodes, **primer** pis, **triple** mortal...
- indefinits: **alguns** comentaris, **certes** persones, **una** vegada...
- quantitatius: **molta** paciència, **força** empenta, **poca** traça...
- interrogatius: **quina** butxaca?, **quin** dia?, **quines** frases?...
- exclamatius: **quin** entrepà!, **quina** barra!...

Comprova-ho

8. Relaciona els sintagmes nominals amb els constituents corresponents:

Pasta de dents: nucli + SPrep (CN)

- una barra de pa
- quina bestiesa!
- l'agència que et va contractar
- carrer Balmes
- cent anys de solitud
- cotxe escombra
- dues-centes entrades

1. Det + nucli
2. Det + nucli + SPrep (CN)
3. Det + nucli + oració (CN)
4. nucli + aposició (CN)

Les **funcions sintàctiques** que pot realitzar un SN nominal en l'oració són:

- El subjecte (Subj):

Els joves excursionistes coronaren el cim.

- El complement directe (CD):

Els joves excursionistes coronaren el cim.

- L'atribut (Atr):

L'Albert sembla un bon noi.

- El complement predicatiu (CPred):

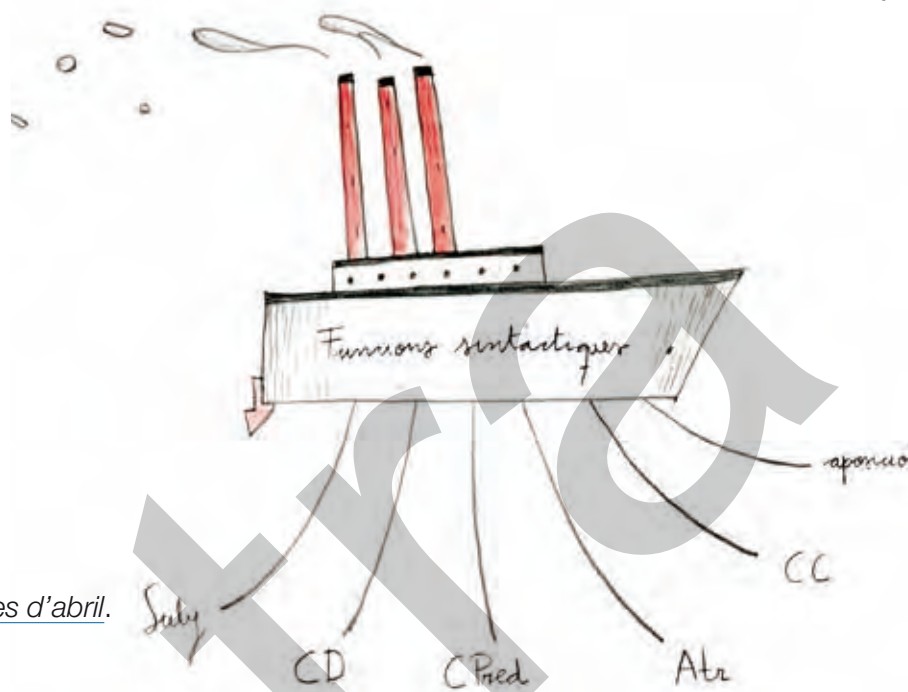
El professor el considera un excel·lent escriptor.

- El complement circumstancial (CC):

Els nous jugadors de l'equip arribaran el proper mes d'abril.
M'apuntaré a ioga qualsevol dia.

- Una aposició, que és una construcció en què un substantiu determina o qualifica un altre substantiu:

Albert Einstein, un físic alemany, fou el científic més important del segle xx.

Complements: nom, adjectiu i adverbi

El complement del nom

El nucli del SN és un substantiu que pot anar acompanyat d'altres elements, el complement del nom, que completen i amplien el seu significat.

El CN pot estar **format** per un adjectiu, un sintagma preposicional, una oració equivalent a un adjectiu o una aposició.

Fa un clima primaveral.

Det N Adj (CN)
SN

Em van regalar un cuc de seda.

Det N SPrep (CN)
SN

La maleta que va perdre era vermella.

Det N oració (CN)
SN

El locutor ha donat una notícia bomba.

Det N aposició (CN)
SN

Comprova-ho

9. Indica l'estructura dels següents CN destacats:

- Un paquet sorpresa.
- La nina que té tos i febre.
- Un ós de peluix.
- Els narius peluts.
- Amadeus Mozart, el cèlebre músic, morí a Viena el 5 de desembre de 1791.
- El cèlebre músic que compongué l'òpera *Les bodes de Fígaro* fou Amadeus Mozart.

El complement de l'adjectiu

El complement de l'adjectiu és una funció sintàctica que consisteix a complementar un adjectiu per ampliar-ne o especificar-ne el significat i, per tant, forma part del sintagma adjectival (SAdj).

El CAdj pot estar **format** per un sintagma preposicional, un adverbi o bé tota una oració.

El Miquel és capaç de tot,

És un atleta molt veloc,
Adv (CAAdj) Adj
 SAdj

Està contenta que l'hagin ascendit.

Adj oració (CA_{dj})

SAdj

El complement de l'adverbi

El complement de l'adverbi és una funció sintàctica que consisteix a complementar un adverbi per ampliar-ne o modificar-ne el significat i, per tant, forma part del sintagma adverbial.

El CAdv pot estar **format** per un sintagma preposicional o bé un altre adverbial que en modifiqui el significat.

És lluny de tu.
Adv SPrep (CAdv)
 SAdv

Canta molt malament.
Adv (CAdv) Adv
SAdv

Arisca't

- 11.** Completa les oracions següents seguint les estructures proposades. Després, indica si són CN, CAdj o CAdv.
- a) Estava entusiasmat ◆. (SPrep)
 - b) No suportó la pudor ◆. (SPrep)
 - c) Era a prop ◆. (SPrep)
 - d) Aquesta dieta té efectes ◆ per a la salut. (adjectiu)
 - e) L'entrada a l'autopista és ◆ lluny d'aquí. (adverbi)

Comprova-ho

- 10.** Indica si els elements destacats complementen un nom, un adjectiu o un adverbi. Indica quina estructura presenten (adjectiu, SPrep, oració, aposició...)

Les notícies *d'última hora*.
→ SPrep (CN)

- a) Se la veu **estranyament** tranquil·la.
- b) He arribat **massa** tard.
- c) Condueix **molt** cansat.
- d) Deixeu el paquet fora de la meua vista.
- e) Sembla content **que l'hagin reconegut**.
- f) El narrador **protagonista** s'expressa en primera persona.
- g) Està avergonyit **dels seus pecats**.
- h) El *Cant* **espiritual** és un poema de Joan Maragall.

El SV

El SV (predicat) és, juntament amb el SN (subjecte), un dels components bàsics de l'oració.

El **nucli** del SV (predicat) és el **verb**, que pot anar acompanyat d'altres elements, els complements verbals, que el completen.

L'atleta participarà als jocs olímpics.

V

SV

Hi ha dues estructures bàsiques del SV:

- **verb**

Vindràs?

V

Penso.

V

- **verb + complement(s) verbal(s)**

Anirem a Roma.

V

CV

La directora va presentar l'acte.

V

CV

Hi ha set tipus diferents de complements que poden acompanyar el nucli d'un sintagma verbal:

- Complement directe (CD):

L'arquitecta ha presentat dos projectes.

El menú té vint plats.

- Complement indirecte (CI):

Portaràs les galetes a l'àvia?

Li va regalar unes arracades.

- Atribut (Atr)

L'Arnau és molt simpàtic.

El problema sembla difícil.

- Complement predicatiu (CPred)

Van arribar cansats del viatge.

La flor es va quedar pansida.

- Complement de règim verbal (CRV)

Pensa en la prova de demà.

La Núria es penedeix d'haver-ho fet.

- Complement circumstancial (CC)

Em rento les dents cada dia.

Al mig del llac hi ha un cigne.

- Complement agent (CAg)

Els veïns van ser rescatats pels bombers.

L'acte va ser clausurat per la consellera.

Predicat nominal i predicat verbal

Segons la relació que manté el verb amb els seus complements, se'n distingeixen dos grans tipus: els copulatius i els predicatius.

- Els verbs **copulatius** no tenen una significació plena, només representen la unió entre el subjecte i el complement del verb, que, en aquest cas, s'anomena *atribut*. El predicat d'una oració que té com a nucli verbal un verb copulatiu s'anomena *predicat nominal*. Els verbs copulatius són els verbs *ser*, *estar* i *semblar*.

L'estàtua sembla de cera.

predicat nominal

L'esperit maligne estava posseït pel diable!

predicat nominal

Aquesta és la solució de l'enigma!

predicat nominal

- Els verbs **predicatius** són els que tenen una significació plena i es refereixen a una acció o un estat del subjecte; per tant, són predicatius tots els verbs excepte els copulatius. El predicat que té com a nucli un verb predicatiu s'anomena *predicat verbal*.

Endollaren el fil al corrent elèctric.

predicat verbal

Repassem la lliçó?

predicat verbal

Els verbs predicatius es classifiquen en transitius o intransitius segons que admetin o no un complement directe.

– **Transitius:** *La Judit narra històries increïbles.*

CD

El policia persegueix el gos.

CD

Pesca salmons.

CD

– **Intransitius:** *La meva àvia surt a caminar cada dia.*

Ell juga a bàsquet.

Joan, vine!

i més...

Els verbs transitius de vegades necessiten portar el CD per tenir un significat complet (*fer*, *tenir*, *portar*...); altres verbs, amb un significat complet, poden prescindir-ne, és a dir, el CD és opcional (*llegir*, *menjar*...).

Comprova-ho

12. Indica si els verbs destacats són copulatius o predicatius.

- En Joan **és** l'enxaneta?
- Rostirem** la carn a la cassola i **torrarem** el pa a la llar de foc.
- Si no **envernisseu** la taula, al final, s'acabarà podrint.
- Estic** desperta o **estic** somiant?
- Tu sí que **somies** truites!
- Sembla** adormit, però, en realitat, només el fa.

AtreVeix-t'hi

13. Indica si els verbs destacats tenen un ús transitiu o intransitiu.

- Va treballar** de locutor a la ràdio.
- Té** una ràdio d'última generació.
- Ets un as, sempre **guanyes**!
- Ha guanyat** una fortuna a la borsa.
- Si **menges** més macarrons, t'empatxaràs!
- Quan parlo, no **menjo**.

Síl·laba, hiat, diftong. Hipònim i hiperònim

1. Completa les frases següents:

- Les grafies destacades dels mots **quatre**, **guitarra** i **llom** s'anomenen ◆ perquè són conjunts de dues ◆ que representen un sol ◆.
- Un ◆ és la pronunciació de dues vocals en una sola ◆.
- Els mots *truita*, *xiular* i *reina* tenen un diftong ◆, i els mots *ioga*, *quatre* i *reiet* en tenen un de ◆.
- Un **hiperònim** és una paraula que ◆, dins del seu ◆, el d'altres mots. Un **hipònim** és un mot el significat del qual està inclòs en el d'un ◆ i, per tant, és menys ampli.
- El mot *moble* és l'◆ de: *armari*, *cadira*, *bufet*, *llit*, *tauleta*..., i els mots *armari*, *cadira*, *bufet*, *llit*, *tauleta*... són ◆ del mot *moble*.

2. Completa el text següent amb les dinou síl·labes que hi manquen:

Somàlia, al campionat de *bandy*

És probable que no us soni gens el *bandy*, el nom d'un esport semblant a l'ho◆ sobre gel molt popular als pa◆sos nòrdics d'Europa i l'À◆a. Del 26 de gener al 2 de febrer se'n disputa el Cam◆onat Mundial a la ciu◆ d'Irkutsk (Sibèria), amb la participaci◆ dels ◆quips d'Alema◆, Bielo◆sia, el Canadà, Estònia, els Estats Units, Fin◆dia, Hongria, el ◆pó, el Kazakhstan, Le◆nia, Mongòlia, Noruega, els Països Baixos, Rússia, Suècia, Ukra◆na... i Somàlia. Sí, per ◆mera vegada en la història una ◆ció afri◆na participa en una competició oficial de *bandy*, ◆cies a una inici◆va integradora im◆sada a Suècia.

Presència, núm. 2183
(2 febrer 2014)

3. Escriu un hiperònim per a cadascuna de les llistes de mots següents i indica el mot intrús de cada sèrie:

- baldufa, pellofa, casa de nines, dard, diana, io-io, videojoc...
- teclat, ratolí, pantalla, xip, formatget, microprocessador...
- oboè, saxòfon, trombó, trompeta, tuba, baix...
- acrobàcia, cable, corda fluixa, viscosa, llit elàstic, pallasso...
- bloguer, compte fals, compte corrent, fòrum, mur, piulada, xat...
- autor/a, *best-seller*, col·lecció editorial, editor, carter, impremta, ISBN...
- agulla, ganxet, enxaneta, fer pinya, graller, manilles...
- miso, rotlle de sushi, sashimi, tempura, wakame, ravioli...

4. Dictat.

La fórmula secreta de la Coca-Cola

[...] La llegenda comença amb el fundador, John Pemberton, un veterà de la guerra civil nord-americana que es va fer addicte a la morfina. Mirant de trobar una cura, Pemberton va inventar-se un beuratge impossible que anomenà *French Wine Coca*. Sort va tenir que, gràcies a la prohibició del consum d'alcohol als Estats Units, es va veure obligat a reconvertir aquell estrany «vi francès» en una beguda sense alcohol que, després de patentar-la, va començar a vendre a les farmàcies. I va escriure en un paperet la seva fórmula. I d'aquell paperet, i de president a president, la fórmula va acabar guardant-se dins la caixa forta més blindada del món. Blindant, de pas, la llegenda [...].

Albert CASTELLÓN. *Sàpiens*, núm. 131
(juliol 2013)

Taller de producció

Informació i opinió en els mitjans de comunicació

Els diferents tipus de text que trobem en els mitjans de comunicació s'anomenen *gèneres periodístics* i poden classificar-se en tres tipus: informatius, informatius interpretatius i d'opinió.

Gèneres periodístics	Característiques	Exemples
gèneres informatius	Tenen la intenció d'informar, és a dir, d'oferir informació contrastada i objectiva sobre temes, persones, llocs, fets o esdeveniments. Els textos d'aquests gèneres solen aparèixer sense cap signatura d'autoria i de vegades indiquen el nom o les sigles de l'agència que s'ha fet servir com a font d'informació.	notícia entrevista objectiva reportatge informatiu
gèneres informatius interpretatius (híbrids)	Transmeten informacions verificables sobre temes o esdeveniments, però ho fan des del punt de vista d'un autor que hi aporta també valoracions subjectives. L'autor sempre signa el text o discurs.	crònica reportatge interpretatiu entrevista de personalitat
gèneres d'opinió	Expressen, de manera argumentada, les opinions subjectives de l'autor, generalment amb relació a temes i fets d'actualitat. Són textos signats per l'autor. L'estil amb què s'escriuen revela una elaboració acurada del llenguatge, per això sovint poden ser considerats textos d'estil literari o periodisme literari. Pertanyen també a aquest conjunt altres textos de to subjectiu que apareixen en l'editorial d'un diari o en moments inicials d'un programa radiofònic, que no van signats perquè s'entén que expressen l'opinió conjunta de l'equip del programa o del mitjà.	article o columna editorial cartes dels lectors crítica

Respon i completa

- Llegeix aquest text periodístic i indica si les afirmacions següents són vertaderes (V) o falses (F):
 - El text relata un esdeveniment; concretament, l'estrena d'una obra de teatre.
 - Relata els fets de manera totalment objectiva.
 - El relat conté l'opinió de l'autora, a més de dades objectives sobre l'esdeveniment.
 - Podria trobar aquest text i altres de similars en la secció de cultura d'un diari.
 - Un escrit d'aquest tipus ajuda els lectors a decidir si volen assistir a un espectacle.

«Le Grand C» es posa el públic a la butxaca desafiant la gravetat

La nit del dissabte 28 de juliol de 2012 la Compagnie XY estrenava al Festival Grec de Barcelona el seu espectacle *Le Grand C*. Tot i l'expectativa del públic, la pluja va interrompre la companyia francesa, que va haver de suspendre l'actuació, ja que les seves acrobàcies, equilibris, salts i tota mena de moviments espectaculars requerien una seguretat que el terra mullat de l'escenari ja no els podia donar.

Molts espectadors de la representació interrompuda de dissabte no ho van resistir i ahir diumenge a la nit tornaven a ser al teatre de Montjuïc. A les deu de la nit, mentre el teatre s'omplia de silenci, els cossos dels disset artistes de la companyia es movien amb sigil, suavitat, dolçor i subtileza lliscant els uns sobre els altres. Semblaven animals atents i silenciosos en la foscor, controlant qualsevol moviment i captant l'atenció de tot espectador. Els actors de la Compagnie XY s'enfilaven, giraven, feien equilibris i salts com peixos dins l'aigua. Però rere aquesta serenor, el que deixà bocabadats gairebé tots els espectadors va ser la seva manera de desafiar la gravetat, amb equilibris espectaculars, torres humanes que recordaven els castellers i acrobàcies comparables a les dels gimnastes olímpics.

Els seus cossos s'elevaven en formacions que recorden elements de la natura, animals flotant en l'aire, els gegants de festa major o els castellers dels nostres pobles. I, amb l'ajuda d'un trampolí, una de les intèrprets deixà embadalit el públic quan s'alçà en l'aire agafada tota dreta, i només pels peus, per un dels seus companys. Però això només era el principi d'un conjunt d'acrobàcies molt complicades i molt ben resoltes.

La Compagnie XY feia fàcil el que és impensable, amb torres de quatre, començant la torre des de terra, llançant-se els uns als altres de punta a punta, com ocells lliures al cel, amb una seguretat i una elegància sorprenents. Un tronc els donava el seu toc personal i feien tota mena d'equilibris amb l'objecte. Amb tot, encara els quedava temps per aconseguir rialles de la gent, amb propostes gracioses d'allò més intel·ligents i fresques. Les cabrioles que feien eren impactants, fent el pi a les altures, obrint-se de cames els uns sobre els altres, amb els peus a dalt i el cap a sota, aguantant-se només amb el cap o amb una mà, entre d'altres.

La coordinació era la clau de la companyia, i disset artistes eren capaços de fer mil i una propostes originals. La compenetració i totes les coreografies han estat d'un nivell ben alt. La música acompanyava i els francesos ja s'havien ficat el públic a la butxaca quan, fins i tot, es van posar a cantar, amb una dolçor que omplia tots els racons. El públic els va acompanyar en una cançó final i, en acabar, li va ser impossible no aixecar-se de les cadires per aplaudir amb una gran ovació que els artistes van agrair.

<<http://grec.bcn.cat/>> (adaptació)

Completa

2. Completa la fitxa següent amb dades objectives de la representació teatral comentada.

- Títol de l'obra
- Nom de la companyia
- Nombre d'actors
- Recinte i ciutat
- Dia i hora de la representació

Interpreta

3. Copia tres afirmacions del text que es fan servir per mostrar que la representació va agradar molt al públic.

Suggeriments

Si vols veure en pantalla un fragment d'aquesta representació, pots anar al cercador del YouTube i escriure-hi «Le grand C Compagnie XY».

La crònica

La crònica és un **relat periodístic** (escrit o audiovisual) que **informa** sobre uns fets esdevinguts en un espai i un temps concrets. L'autor narra els fets en tercera persona, adopta el paper de narrador testimoni i, generalment, hi afegeix elements d'interpretació i de valoració personals.

El cos de la crònica pot seguir els esdeveniments de manera cronològica o pot oferir-ne una introducció descriptiva, una anècdota, les declaracions d'un testimoni, etc. i completar-se amb fotografies o altres suports gràfics. Segons el contingut i la finalitat, les cròniques poden ser informatives, si es limiten a informar d'un esdeveniment, o interpretatives, si inclouen la interpretació i la valoració dels fets. Són més freqüents les que inclouen l'opinió de l'autor, que signa l'escrit amb nom i cognom en la premsa escrita o acaba la retransmissió amb el seu nom i el lloc des d'on parla en altres mitjans, com la ràdio i la televisió.

L'autor pot ser un periodista corresponsal o enviat especial, però també és habitual que es tracti d'un cronista especialitzat en un tema (art, teatre, cinema, esports...), que intervé amb la seva visió dels fets com a observador qualificat. Aquest tipus de cròniques se solen classificar segons la temàtica, com ara la crònica esportiva, la política i la cultural.

En l'**estructura** de la crònica podem distingir tres parts principals: el títol, que pot portar un subtítol; l'entradeta o capçalera, que introdueix el text amb algunes frases suggeridores, i el cos. Pot incloure també altres elements, com ara fotografies o destacats, per exemple amb frases d'algun protagonista de l'esdeveniment.

L'**estil** de la crònica és més lliure que el de la notícia, i especialment quan l'autor és un cronista especialitzat, usa el vocabulari específic de cada àmbit. Pel fet que el contingut inclou, a més d'informació, l'opinió de qui la signa, la crònica es considera un gènere híbrid.

Curiositats

Originàriament, la crònica era un gènere de la historiografia. Molts relats històrics rebien el nom de *crònica*, com ara la crònica del rei Jaume I (segle XIII) i la de Ramon Muntaner (segle XIV). Actualment el cronista sol ser un periodista que narra els esdeveniments recents dels quals és testimoni.

Llegeix i observa

4. Les vint paraules següents han estat extretes de diverses cròniques periodístiques. Classifica-les segons les temàtiques.

congrés, condemna, enfrontament, representant, derbi, sentència, equip, felicitar, votació, guardó, àrbitre, atorgar, atenuants, debat, jurat, acusació, escriptor, candidatura, punts, proves

Esportiva	
Cultural	
Política	
Judicial	

Pensa i escriu

5. Escriu una oració per a cada una de les suposades cròniques anteriors, fent servir almenys dos mots de cada conjunt en cada oració, tal com es fa a l'exemple.

Esportiva:

Cultural:

Política:

Judicial: *La sentència té en compte l'atenuant de defensa pròpia i descarta algunes proves presentades per l'acusació.*

Escolta i anota

6. Consulta el web <http://www.editorialteide.com/?8992> i escolta tres cròniques culturals breus. Omple la taula següent amb les dades de cada festival:

Nom del festival	Lloc i dates	Tipus d'espectacle

Llegeix i transforma

7. Llegeix aquesta crònica d'un concert del grup Oques Grasses a Sant Andreu. Selecciona'n la informació necessària per preparar el guió d'una crònica oral (per a ràdio o televisió) d'un minut i mig de durada aproximadament.

Suggestiments
Si alguna dada no queda prou clara en el vídeo, la pots consultar a Internet.

Totmusicat.cat**Oques Grasses deixa Sant Andreu enciSAT!**

Divendres passat el SAT va acollir el darrer concert de l'any de l'EnciSAT, el Cicle de Música del barri de Sant Andreu de Barcelona. Uns espectaculars Oques Grasses que, malgrat no omplir la platea, van omplir la sala de música, festa i diversió com si del Palau Sant Jordi es tractés.

A primera fila, però, i entre un públic més aviat familiar, un grup de nens saltaven i cridaven emocionats, fins i tot abans de començar el concert, com qui viu el seu primer concert. També vam poder veure al pati de butaques alguns components d'Els Amics de les Arts, promotors del cicle de música, en Pol Crusafont i l'escriptor i lingüista Màrius Serra.

L'escenari era fosc i un mar de crits i aplaudiments donaren pas a l'entrada, un per un, de tots els components mentre un banjo feia sonar les primeres notes. Gens acom-

plexats en veure una platea amb cadires buides, els Oques Grasses van sortir a donar-ho tot, i van mantenir-se al 100 % d'energia fins al final del concert.

Malgrat que l'escenari els allunyava del públic més del que estan acostumats, en tot moment van fer del públic part de la festa. I és que van fer un espectacle fins i tot del moment d'afinació de la guitarra del cantant, per no parlar de les coreografies de la secció de vents, molt ben elaborades, i prou ben executades.

Per acabar d'arrodonir la nit, els artistes van sortir al *hall* del teatre per compartir una cervesa amb els seus seguidors, que hi van poder parlar i fer-s'hi fotos. I, ja que hi eren, fer publicitat del concert de final de gira que tindrà lloc el dia 23 de desembre a la sala Razzmatazz.

Totmusicat (11 desembre 2014) <<http://totmusicat.cat>>

Llegeix i transforma

8. Per parelles, reviseu els vostres guions, poseu-vos d'acord en la selecció i l'ordre de les informacions i feu un assaig de la crònica oral resultant.

Llegeix i identifica

9. Llegeix aquesta crònica esportiva i identifica-hi els elements següents:

- entradeta o capçalera
- titular principal
- nom i cognom de l'autor
- il·lustració
- declaracions d'alguns protagonistes
- publicació on va aparèixer la crònica

Líders, i sense límits

Ratxa immaculada a casa. El Llagostera arriba per primera vegada en la seva història al lideratge de segona B després de golejar l'Olot (5-0) i sumar 21 punts dels 21 possibles a casa

12/11/13 Llagostera - Joel Sebastian

Els jugadors del Llagostera fan pinya al costat de la seva afició després d'aconseguir el cinquè gol contra l'Olot.

Foto: UE Llagostera.

Els protagonistes

«La base: fa dos o tres anys que juguem junts i el camp ens el coneixem tots de memòria.»

Enric Pi, lateral del Llagostera

«Contra l'Olot ens va entrar tot. Estem en una gran dinàmica, i el que hem de fer és allargar-la al màxim possible, amb molt de treball i esforç. La confiança que tenim és molt alta. Posar-nos al davant minva la moral del rival, i ho aprofitem.»

Eloy Gila, davanter del Llagostera

Quan un equip està en estat de gràcia es pot convertir en una piconadora imparable. A Llagostera viuen un dels moments més dolços de la seva història coincidint amb la brillant golejada que van infligir a l'Olot (5-0), que, de retruc, els ha portat a liderar el grup tercer de la segona B. La solidesa que demostren partit a partit –només han perdut un matx en aquesta lliga– i la ratxa immaculada com a local –compten tots els partits amb victòria, set– són arguments de pes que sostenen la trajectòria dels llagosterencs en aquestes primeres tretze jornades de lliga. «La confiança que tenim és molt alta. Posar-nos al davant minva la moral del rival, i això ho aprofitem. Contra l'Olot ens va entrar tot, estem en una gran dinàmica i el que hem de fer és allargar-la al màxim possible», explica l'atacant del Llagostera Eloy Gila, que contra el conjunt garrotxí va ser l'encarregat d'obrir la llauna amb un gol en el minut 4 de partit.

Un equip amb majúscules

Al Llagostera tots els jugadors tenen un tracte especial i cada un d'ells és important. Les individualitats han passat a un segon terme, i el bloc agafa cada cop més força. Des de Moragón, un dels porters menys golejats; la defensa, un mur in-

franquejable; el mig del camp, amb el toc de Pitu i l'experiència d'un jugador contrastat com Jordi López –sense oblidar el treball de Tito– i la versatilitat i el poder físic dels homes d'atac –una barreja d'elements com Àlex Cruz, Eloy Gila o Sellarès i Salva Chamorro– fan del Llagostera l'equip de moda i un dels candidats a jugar la fase d'ascens a segona.

A casa, invencibles

Aconseguir 21 punts dels 21 possibles després de set partits com a local està a l'abast de pocs equips, i més en una categoria com la segona B. El conjunt del Gironès, juntament amb el Coria, de tercera divisió, són els únics que han firmat aquest bagatge. Vuit equips més mantenen la ratxa immaculada a casa, entre els quals el Barça i l'Atlético, dos gegants del futbol amb plantilles contrastades. «La base: fa dos o tres anys que juguem junts i el camp ens el coneixem de memòria. És molt complicat fer el que estem fent. Hem de seguir amb la mateixa actitud i treball», diu el lateral esquerre, Pi.

Tot i anar amb peus de plom i un missatge prudent, els blaugrana segueixen allargant la llegenda, iniciada recentment.

El 9 esportiu (12 novembre 2013)

Llegeix i explica

- 10.** Explica el significat que tenen aquestes expressions i frases fetes amb altres paraules, tenint en compte el contingut del text i la intenció de l'autor en fer-les servir:

- ratxa immaculada a casa
- en estat de gràcia
- obrir la llauna
- un mur infranquejable
- anar amb peus de plom

Escriu una crònica

- 13.** Per parelles, prepareu una crònica de la darrera sortida de la vostra classe. Perquè us resulti més fàcil, ho podeu fer en quatre fases:

Pas 1: Ompliu aquesta fitxa amb les dades objectives de l'esdeveniment.

Data _____

Objectiu _____

Lloc de destinació _____

Departament o departaments organitzadors _____

Mitjà de transport _____

Professors acompanyants _____

Hora de sortida del centre _____

Hora d'arribada al centre _____

Alumnes convocats _____

Nombre d'assistents _____

Pas 2: Prepareu les notes prèvies del contingut més subjectiu (la vostra opinió), responent breument les preguntes següents:

- Quin interès tenia el lloc que vau visitar? (un museu, unes ruïnes, un parc natural...)
- Quina finalitat educativa creieu que tenia la visita?
- La visita us va semblar interessant i útil? Per què?
- Què va ser el millor de la sortida? I el que menys us va agradar?
- Hi va haver alguna anècdota remarcable?
- Recomaneu als lectors visitar aquest lloc?

Pas 3: Redacteu un primer esborrany del text i reviseu-lo conjuntament.

Pas 4: Finalment, prepareu la versió final del text vigilant-ne la presentació. Doneu al vostre escrit un format de premsa escrita: entradeta inicial, títol, nom dels autors, algun requadre complementari destacat... Si en teniu, afegiu-hi una fotografia de la visita.

Transforma d'escrit a oral

- 11.** Imagina que una cadena de ràdio t'ha enviat al camp de futbol del Llagostera. Fes servir la informació del text per preparar el guió d'una breu crònica oral. L'emissora et donarà només una connexió d'un minut, tot just acabat el partit d'aquell diumenge.

- 12.** Per parelles, llegiu-vos en veu alta la breu crònica oral que heu preparat. Podeu fer-vos suggeriments per millorar-la i fer-ne, si voleu, una segona versió enregistrada.

S suggeriments

Vigileu que els fets quedin clars i ordenats. Doneu un to personal a la narració amb opinions vostres en diversos moments. Presteu una atenció especial a l'inici i al final del relat.

S suggeriments

Les respostes us ajudaran a explicar els fets amb un to de crònica. Només caldrà que decidiu com les aneu incorporant a la narració dels esdeveniments i les combineu amb les dades objectives anteriors (data, horaris, lloc, motiu de la visita...).

S suggeriments

Us resultarà més fàcil començar per les dades objectives, amb expressions com ara: *El passat divendres 22 de setembre...* Però no trigueu gaire a incorporar-hi elements subjectius; per exemple: *Alguns feien cara d'adormits en baixar de l'autocar...*

Competències bàsiques

Prova

Llegeix el text i respon les preguntes que hi ha a continuació.

Quant fa el sostre del món?

El Nepal mesurarà l'Everest per resoldre els dubtes sobre la seva altitud i capitalitzar els beneficis d'un dels seus símbols

Com n'és, d'alt, el sostre del món? La resposta semblava fixada des de feia dècades en atles i llibres de text. A un costat, la paraula *Everest*, a l'altre, una xifra que imposava respecte: 8.848 metres. Un número bonic, encara més maco si el mesurem en peus: 29.029. Per si fes falta més màgia, el nom original tibetà, Jomolangma, significa 'mare sagrada'. Tanmateix, la seva altitud és lluny de ser una qüestió conclosa. Al llarg d'un segle i mig, diversos mesuraments han donat valors entre 8.840 i 8.850 metres.

Fins ara, el Nepal i la major part de la comunitat internacional havien acceptat el mesurament fet per un equip indi el 1955, un parell d'anys després del primer ascens a l'Everest, de Tensing Norgay i Edmund Hillary. Un segle abans, els britànics en van determinar l'altitud en 8.840 metres, des de l'Índia, sense permís per posar els peus al Nepal. Va ser llavors quan van rebatejar el Jomolangma com a Everest, malgrat les protestes del mateix George Everest, l'anterior geògraf en cap de l'Índia britànica, un gal·lès que, per més dades, pronunciava el seu cognom com a «Ivrest».

Els britànics no van ser els únics a inventar un nom per a una cosa que ja el tenia. Un segle després, el «regne hindú del Nepal» va decidir que la celebèrrima muntanya mereixia un nom de ressonàncies sàncrites: Sagarmatha, que significa 'front del cel' (o de l'oceà) en nepalès i hindi. El 1999, un equip dels Estats Units va establir amb ajuda de GPS que el cim assolía els 8.850 metres, xifra de referència des de llavors per a National Geographic. Els científics afirmen que la pressió tectònica que el subcontinent indi exerceix des de fa milions d'anys contra l'Àsia continental continua fent créixer l'Himàlaia. Tot i que el canvi climàtic disminuirà el gruix de les neus perpètues. Tanmateix, un altre equip enviat el 2005 per la Xina –que defensa el nom tradicional tibetà– va determinar que el cim rocós de l'Everest assoleix «a penes» els 8.844 metres i que els quatre metres restants no són més que gel i neu. De tota

manera, l'any 2010 la Xina i el Nepal van oficialitzar els 8.848 metres.

Tanmateix, el nou Govern nepalès, mitjançant el ministre de Reforma Agrària, ha anunciat que el Nepal farà els seus propis comptes, amb noves tecnologies i prenent com a referència el nivell del mar davant de Calcuta. Una cosa que s'inscriu en la voluntat de Kàtmandu d'afirmar la seva sobirania davant dels dos veïns gegantins i reapropiar-se d'un dels seus símbols.

No en va, els permisos per a alpinistes són una font d'ingressos important per al Govern nepalès, que fa un parell de mesos va cridar una quinzena de funcionaris a abandonar els seus despatxos i pujar a l'Everest. Nou ho van aconseguir.

Dades

- Un grup d'alpinistes va fer aquesta primavera una cosa pràctica per a l'Everest: deslliurar-lo de 8.000 quilos d'escombraries: d'ampolles d'oxigen a ampolles de plàstic.
- La Xina va provocar protestes quan va anunciar el 2007 que estudiava construir una autopista fins al camp base.
- Ara el nou risc són els plans d'estendre a Kàtmandu el tren Pequín-Lhasa.

Jordi Joan BAÑOS, *La Vanguardia* (22 juliol 2011)

1 Quin altre nom té l'Everest?

- ☐ a) Calcuta.
- ☐ b) Jomolongma.
- ☐ c) Ivrest.
- ☐ d) Himàlaia.

2 Les síl·labes de la paraula *ressonàncies* són:

- ☐ a) re-ssò-nàn-cies
- ☐ b) res-son-àn-cies
- ☐ c) res-son-àn-ci-es
- ☐ d) res-so-nàn-ci-es

3 Quants funcionaris van aconseguir fer el cim de l'Everest?

- ☐ a) Nou.
- ☐ b) Quatre.
- ☐ c) Cinc.
- ☐ d) Cap.

4 El subjecte de «va cridar» (línia xx) és:

- ☐ a) Un parell de mesos.
- ☐ b) El Govern nepalès.
- ☐ c) Una quinzena de funcionaris.
- ☐ d) L'Everest.

5 A la línia xx del text, «de referència» és:

- ☐ a) CN
- ☐ b) CAdj
- ☐ c) CAdv
- ☐ d) SN

6 A la línia xx del text, la paraula *milions* és:

- ☐ a) Determinant.
- ☐ b) Predicat verbal.
- ☐ c) Nom.
- ☐ d) Adjectiu.

7 L'hiperònim del gentilici *gal·lès* és:

- ☐ a) Americà.
- ☐ b) Asiàtic.
- ☐ c) Europeu.
- ☐ d) Africà.

8 El títol de la crònica és una oració:

- ☐ a) Volitiva.
- ☐ b) Enunciativa.
- ☐ c) Exclamativa.
- ☐ d) Interrogativa.

9 A la línia xx del text, el subjecte del verb «va ser» és:

- ☐ a) El·líptic.
- ☐ b) No té subjecte.
- ☐ c) La paraula *llavors*.
- ☐ d) L'expressió «quan van rebatejar el Jomolongma».

10 La sèrie de paraules que totes contenen un diftong és:

- ☐ a) neus, sobirania, ressonàncies
- ☐ b) tenia, geògraf, funcionaris
- ☐ c) qüestió, pressió, continua
- ☐ d) peus, paraula, quant

Redacció

Escriu en unes 200 paraules la crònica de l'últim acte cultural o esportiu al qual hagis assistit.

Indrets literaris

El Moll de la Fusta

1. Llegeix el poema i assenyala les diferències entre la informació que aporta el text i la fotografia.

Nocturn per a acordió

Heus aquí: jo he guardat fusta al moll.
(Vosaltres no sabeu

què és

guardar fusta al moll:

però jo he vist la pluja
a barrals
sobre el bots,
i dessota els taulons arraulir-se el preu fet de l'angoixa;
sota els flandes
i els melis,
sota els cedres sagrats.

Quan els mossos d'esquadra espiaven la nit
i la volta del cel era una foradada
sense llum als vagons:
i he fet un foc d'estelles dins la gola del llop.

Vosaltres no sabeu

què és

guardar fusta al moll:

però totes les mans de tots els trinxeraires
com una farandola
feien un jurament al redós del meu foc.
I era com un miracle
que estirava les mans que eren balbes.

I en la boira es perdia el trepig.

Vosaltres no sabeu

què és

guardar fusta al moll.

Ni sabeu l'oració dels fanals dels vaixells
—que són de tants colors
com la mar sota el sol:
que no li calen veles.

Joan SALVAT-PAPASSEIT, *Óssa Menor* (1925)

N 41° 22' 44"
E 2° 10' 49"

i més...

Escolta les dues versions musicades d'Ovidi Montllor
i Xavier Ribalta del poema de Salvat-Papasseit al web
<http://www.musicadepoetes.cat> i compara-les.

mostra

Consulta la unitat i... completa els mots clau. Després, classifica'ls segons l'apartat a què pertanyen.

2

Morfosintaxi

Racó de repàs

__ mp __ rs __ n __ l

l __ x __ m __

r __ c __ pr __ c

d __ __ cr __ t __ c

m __ rf __ m __

p __ ss __ __

tr __ ns __ t __ __

d __ __ r __ s __

m __ n __ s __ m __ __

c __ p __ l __ t __ __

__ ntr __ v __ st __

pr __ n __ m __ n __ l

pr __ d __ c __ t __ __

p __ l __ s __ m __ __

Taller de producció

Mira el vídeo *Entendre els punts de vista* i anota la informació que t'hagi semblat més útil.

Aquí tens una entrevista a un cirurgià plàstic. En què creus que consisteix la seva feina? On penses que l'exerceix? Coneixes cap experiència relacionada amb aquesta especialitat mèdica? En el text que llegiràs descobriràs alguns aspectes d'aquesta feina relacionats directament amb la solidaritat humana.

Iván Mañero Vázquez, cirurgia plàstica

Tinc 43 anys. Vaig néixer a Barcelona i visc a Premià de Dalt. Sóc cirurgià plàstic i reconstructiu. Solter, visc en parella i tinc una filla d'un mes, la Daniela. Sóc progressista. Sóc un agnòstic¹ que voldria creure... Els nens i les dones són el futur de l'Àfrica, estic amb ells.

Perfil

Té l'aspecte dels cirurgians plàstics protagonistes de la sèrie *Nip/Tuck*, però Iván Mañero està fet d'una altra pasta: els diners que guanya al quiròfan no els destina a viure amb luxes, sinó a ajudar nens i dones de l'Àfrica, mitjançant l'oenagé Amic (<http://www.ongamic.org>), convençut que la nostra obligació és tornar al tercer món el que li prenem a causa del nostre tren de vida sobredimensionat. Mañero ha operat centenars de nens: amb les seves mans està millorant el destí de moltes persones, una per una..., i això té un efecte multiplicador. Ara és aquí, però amb el cap allà, a Guinea Bissau: «Cada dia, entre l'orfenat i l'escola, cal servir mil àpats».

15 Per què cirurgia plàstica?

Tenia dues vocacions: escultor i metge. Les vaig unir.

En benefici de qui?

La cirurgia plàstica reconstructiva va néixer per reparar la maldat humana!

20 Com és això?

A la Primera Guerra Mundial es matava. A la Segona, es mutilava: ferir i mutilar feia més mal a l'enemic! I llavors va néixer la cirurgia plàstica i reconstructiva.

És el mateix que la cirurgia estètica?

25 Si una dona perd el pit per una mastectomia² i l'hi poso, és reconstructiva. Si té pit i l'hi embelleixo, és estètica.

Treballa per a adinerades capritxoses?

Hi ha de tot, i les oriento. I com més bé em vagi aquí, més podré ajudar allà!

Allà?

A l'Àfrica, a Guinea Bissau, on he fundat un orfenat, una escola i un hospital.

Per què?

35 Els meus pares em van inculcar el valor de la solidaritat: «No donis el que et sobra, comparteix el que tens!». He seguit aquest principi sempre... I un viatge a Guinea Bissau l'any 2000 em va canviar la vida.

Què va passar?

40 Era voluntari mèdic per salvar onze nens grans cremats..., i quan hi vaig arribar només tenia equips per salvar-ne nou.

Va deixar morir dos nens?

Vaig escollir els dos que tenien menys probabilitat de sobreviure... Encara hi penso. I no vaig voler que em passés mai més.

I què va fer?

L'orfenat, on avui viuen 150 nens; l'escola, on estudien 400 nens, i l'hospital, pel qual han passat 65 000 persones en un any.

Quina mena d'operacions hi fa?

Nens cremats i mutilats, per foc o mines antipersones. I dones mutilades per ablacions³ bestials.

Qui té ara al cap?

55 En Samba, que amb 11 anys va robar una poma. Per restituir l'honor d'haver robat, el seu pare el va mutilar: el nen va entrellagar els dits de les dues mans, el pare les va cobrir amb fang i fulles seques, i hi va calar foc. Aquest petit forn fon els ossos dels dits.

60 No m'ho puc creure.

Sense mans hàbils, aquest nen es morirà... Per sort, me'l va portar un familiar, el vaig operar: avui té 17 anys i treballa de fuster.

Persisteixen tradicions bàrbares?

65 Si un nen neix estràbic⁴, el consideren endimonià! La mare no li dona el pit per por de contaminar-se... En vaig salvar un: vaig convèncer la mare que fes servir un tirallet.

Beneït tirallet.

70 Als nens estràbics o albins⁵ se'ls enterra en un formiguer: no en queda res...

Què s'hi pot fer, contra això?

L'escola: critiquem aquestes pràctiques, ja que només et queda el que aprens de petit.

75 És cert.

Els nens i les dones són el futur de l'Àfrica i per això treballo amb ells. Hi ha dues dades que m'esgarripen. Una: 1 300 nens moren cada hora al món per desnutrició. I aquí morim per menjar en excés...

80 I dues.

Cada hora que passa, 300 nenes pateixen mutilació genital! Tenen entre 4 i 10 anys. Ho fa un curandero, amb un vidre, una fulla d'afaitar... N'hi ha que es moren. Les altres no sentiran mai plaer sexual. I, quan es quedin embarassades, un 20% morirà al part.

Per què?

Males cicatritzacions de l'ablació estrenyen el canal del part. Per això les opero... Però no hi haurà solució sense educació! Ho expliquem a l'escola i fem venir 90 les mares, perquè impedeixin que els ho facin a les seves filles que així no ho faran a les seves...

I és optimista?

95 Han començat a venir alguns homes. Per ells, la dona sencera és lletja, no la volen com a parella... Els semblen sexis les mutilacions... Tant de bo això vagi canviant!

En qui més està pensant?

En en Gabriel. En cadascun d'aquests nens i dones, cada un amb el seu nom... L'Àfrica no és una abstracció, són persones concretes, cada una amb el seu nom propi.

Qui és en Gabriel?

La seva mare va voler avortar. No ho va aconseguir. En Gabriel va néixer. Amb una malformació en una cama. La seva mare el va llençar a les escombraries. 105 Ell va sobreviure dos dies. Una treballadora el va trobar i ens el va portar... És un supervivent!

Com està?

Té 12 anys i sempre, sempre està content.

Digui'm més noms d'aquestes criatures.

110 João, Julie, Adela, Isabel, Mateo, Mariama... Aquesta nena la vaig operar de grans cremades sense analgèsics⁶. Bé, només amb un: una piruleta. Ni va plorar ni va cridar! Mai no es queixen, i sempre, sempre somriuen.

Víctor-M. AMELA. *La Vanguardia* (11 juny 2013)

Infereix

Indica el número de la paraula del text que correspon a cada un d'aquests significats:

☐ guenyo	☐ calmants
☐ descregut	☐ pèl-blanc
☐ extirpació de la glàndula mamària	☐ mutilacions

Comprensió i expressió

Titula

1. Proposa un parell de títols per a l'entrevista que no sobrepassin les 10 paraules: un amb paraules de l'entrevistat; l'altre amb paraules teves.

Recorda

2. Anota, sense consultar el text novament, el principi que l'entrevistat confessa haver seguit sempre i que va ser inculcat pels seus pares.

Analitza

3. Fixa't en les 24 preguntes de l'entrevista i extreu-ne, com a mínim, tres característiques.

Reformula

4. Reformula 10 preguntes de l'entrevista de manera que tinguin un sentit complet, com es fa en l'exemple.

Exemple: Per què cirurgia plàstica? → Per què va escollir ser cirurgia plàstica?

Pregunta

5. Escribe cinc preguntes més que faries a l'entrevistat.

Valora

6. Explica en 5 línies el passatge de l'entrevista que t'hagi impressionat més. Raona-ho.

Redacta

7. Acaba els enunciats següents segons les opinions de la persona entrevistada.
 - a) L'entrevistat creu...
 - b) La cirurgia plàstica neix...
 - c) Hi ha dades que espanten, com ara...
 - d) L'avenir de l'Àfrica...
 - e) Com que alguns homes...
 - f) Els aprenentatges més sòlids...
 - g) Tenim un deure amb l'Àfrica que...
 - h) La cirurgia reconstructiva consisteix...

Investiga

8. Coneixes res de Guinea Bissau? Recull la informació d'aquest país que consideris més interessant i desperti la curiositat de la resta de la classe i exposa'ls-la oralment durant un minut.

Treu conclusions

9. Quines creences creus que hi ha en la societat on vius? Hi ha res que consideris que caldria combatre amb més educació? Què? I com ho plantejaries?

Consulta

10. Consulta l'adreça <http://www.ongamic.org> i detalla les finalitats d'aquesta organització. Coneixes altres organitzacions amb les mateixes finalitats o semblants? On es troben? A què es dediquen?

Morfemes	Característiques
persona	Informa de qui realitza l'acció, és a dir, del subjecte de la frase (1a , 2a o 3a persona).
nombre	Indica si el subjecte és singular o plural .
temps	Marca el moment en què es realitza l'acció: passat , present o futur .
aspecte	Indica si l'acció verbal està acabada o no. Quan l'acció del verb es considera acabada, l'aspecte és perfectiu o perfet (són el passat i tots els temps compostos). Quan l'acció del verb es considera inacabada, l'aspecte és imperfectiu o imperfet (són la resta).
mode	Informa de l'actitud del parlant. Hi ha tres modes: • Indicatiu: expressa una acció esdevinguda en la realitat, amb independència del temps en què es realitzi. • Subjuntiu: s'usa quan l'acció verbal expressa allò que és desitjat, dubtós, possible o «irreal». • Imperatiu: s'utilitza en les oracions exhortatives i serveix per donar ordres i instruccions.

Comprova-ho

2. Analitza els verbs següents:

arrossegà → del verb *arrossegar*, 3a persona del singular, temps passat, mode indicatiu, aspecte perfectiu.

- a) esperem
- b) rebés
- c) haurà entès
- d) decidien
- e) roncà
- f) hagin expressat
- g) sap

Regulars i irregulars

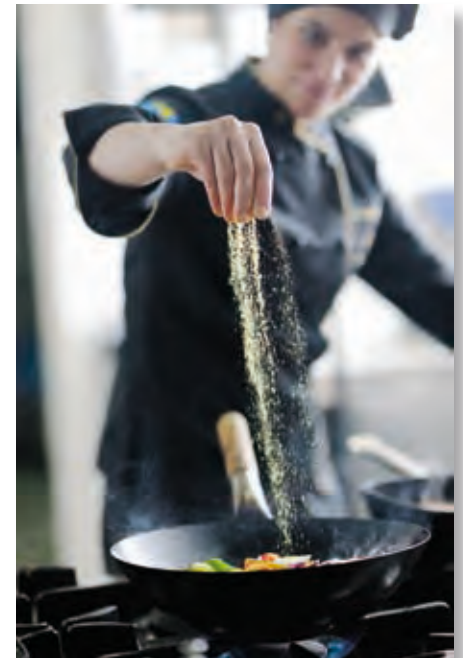
La **conjugació verbal** és el conjunt ordenat de totes les formes que presenta un verb. Hi ha tres conjugacions:

- La **primera** conjugació engloba els verbs acabats en **-ar**: *cuinar*.
- La **segona** conjugació integra els verbs acabats en **-er**, **-re** i els verbs *dir* i *dur*: *prémer*, *perdre*.
- La **tercera** conjugació inclou els verbs acabats en **-ir**: *partir*. En aquest grup distingim els verbs purs, com *sentir*, i els incoatius, com *llegir*, que afegeixen l'increment **-eix-** entre el lexema i la terminació de les tres persones del singular i la tercera del plural dels presents d'indicatiu i de subjuntiu.

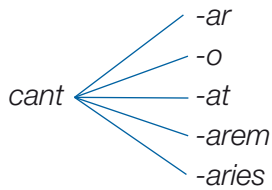
Els **verbs regulars** són aquells que tenen el mateix lexema en totes les formes verbals i que presenten els mateixos morfemes que el model regular de la seva conjugació.

Alguns dels verbs que poden servir com a **model** dels regulars són:

- 1a conjugació → *cantar*
- 2a conjugació → *témer* i *rebre*
- 3a conjugació → *dormir* (pur) i *servir* (incoatiu)

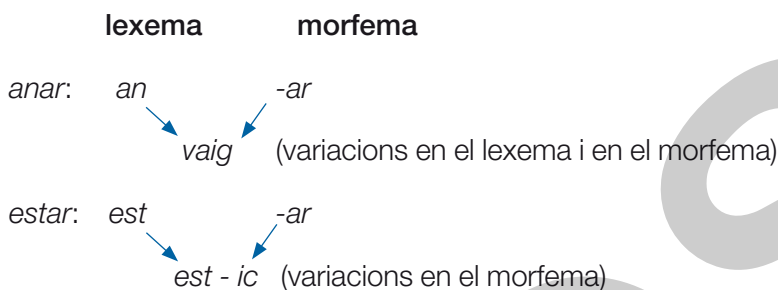

El lexema *cant-* no varia sigui quina sigui la forma en què es conjugui el verb *cantar*.

Els morfemes *-ar*, *-o*, *-at*, *-arem*, *-aries* es podrien afegir al lexema de qualsevol verb regular de la primera conjugació: *estudiar*, *parlo*, *pensat*, *caminarem*, *marxaries*...

Els **verbs irregulars** presenten formes que s'aparten del model. Aquestes variacions poden aparèixer en el lexema o en els morfemes. Fixa't en els verbs irregulars *anar* i *estar* en conjuguar-los en la primera persona del singular del present d'indicatiu:

Defectius

Els verbs **defectius** són els que no es poden conjuguar en totes les seves formes, és a dir, que a l'hora de conjuguar-los els falta alguna persona, temps, mode...

Alguns verbs defectius són:

- Els que es refereixen a fenòmens meteorològics, com *ploure*, *nevar*, *ventar*, *pedregar*...

Aquests verbs només tenen terceres persones del singular: *plou*, *plovia*, *plourà*...

- L'impersonal *haver-hi*

Haver-hi només té tercera persona del singular: *hi ha*, *hi havia*, *hi haurà*...

- Altres com *caldre*, *soler*...

Soler no té futur: *sol*, *solia*, *solen*...

Caldre no té imperatiu, i li falten moltes persones en les formes de l'indicatiu i del subjuntiu.

Comprova-ho

3. Escribe la primera persona del singular del present d'indicatiu d'aquests verbs i classifica'ls segons si són regulars o irregulars.

tenir, *estudiar*, *prendre*,
perdre, *dormir*, *seure*,
sopar, *prémer*, *beure*

Infinitiu
<i>pensar</i>
1a persona present d'indicatiu
<i>penso</i>
Regular
x
Irregular

AtreVeix-t'hi

4. Conjuga el present d'indicatiu del verb *caldre* i *ploure*, i indica quines persones no es poden conjuguar.

Classificació semàntica

Copulatiu

Els verbs **copulatiu** fan d'enllaç entre el subjecte i el predicat. Són buits de contingut i necessiten portar un complement. Són *ser*, *estar* i *semblar*.

Els convidats **són** de Tarragona.
complement

Elles **estaran** encantades.
complement

La Mireia **sembla** enamorada.
complement

Els verbs **ser** i **estar** no són equivalents. Fixa't en aquestes conegudes frases del conte d'en Patufet:

incorrecte

correcte

*Patufet, on **estàs**? → Patufet, on **ets**?

***Estic** a la panxa del bou. → **Sóc** a la panxa del bou.

Predicatiu

Els verbs **predicatiu** tenen una significació plena i es refereixen a una acció o estat del subjecte (quan n'hi ha). Ho són tots menys els copulatiu.

La Laura **treballa**.
subjecte

El públic **aplaudeix**.
subjecte

(tu) **Enceta** la capsa de bombons!
subjecte

Comprova-ho

6. Assenyala els verbs del text següent, indica'n l'infinitiu i classifica'ls en copulatiu o predicatiu.

No sé si saps que el teu veí ha tornat. Era previsible que ho fes. Sembla que ja fa temps que li rondava pel cap, i les vacances de Nadal han estat el moment elegit per fer-ho. Si no fossis tan rancuniós, segur que t'hauria avisat, perquè éreu com germans. Estàs content que torni?

Copulatiu	Predicatiu

recorda

Cal usar **ser**:

- Quan significa 'ser-hi' o 'haver-hi'.
*Ahir no **éreu** a la festa?*
- Quan s'indica el lloc on està situada una cosa o persona sense precisar-ne la durada.
*Saps on **és** la meua motxilla?*
- Quan va seguit d'un adjectiu que indica una qualitat permanent.
*La Clara **és** molt agradable.*

Cal usar **estar**:

- Quan va seguit d'un adjectiu o d'un gerundi que indiquen qualitats no permanents.
***Estic** menjant una poma exquisida.*
- Quan s'indica el període de temps que es romandrà en un lloc.
*M'**estaré** un quart d'hora més a la feina.*

AtreVeix-t'hi

5. Canvia el verb *estar* per *ser* o *ser-hi* quan calgui.

- Hola, que **està** en Pere?
- No tinc ni idea d'on poden **estar** els apunts de física.
- Avui aniré a visitar-los i m'hi **estaré** tota la tarda.
- Ciutadans de Catalunya, ja **estic** aquí.
- Ja **esteu** a Barcelona?
- Ahir **estaven** tots.
- Està** ben calb, el teu cosí.
- No sé per què, però avui **estava** simpàtica.

Classificació sintàctica

Els verbs **predicatus** es poden classificar segons si el subjecte de l'oració és agent, pacient, agent i pacient, o indeterminat (oracions impersonals).

- El subjecte **agent** és quan l'acció indicada pel verb la realitza el subjecte.

La Marta raspalla els gossos. (L'acció de raspallar la fa la Marta, però no la rep.)
subjecte
agent

→ El subjecte agent és propi dels verbs **transitius**, **intransitius** i **pronominals**.

- El subjecte **pacient** és quan l'acció indicada pel verb no la realitza el subjecte, però en canvi la rep.

El foc és apagat pels bombers. (L'acció d'apagar no la fa el foc, però la rep.)
subjecte
pacient

→ El subjecte pacient és propi dels verbs **passius generals** i **passius reflexos**.

- El subjecte **agent i pacient** es dóna quan l'acció del verb la realitza i la rep el subjecte.

El gat es llepa. (L'acció de llepar la fa la el gat, i també la rep.)
subjecte
agent i pacient

→ El subjecte agent i pacient és propi dels verbs **reflexius** i **recíprocs**.

- El subjecte **indeterminat** es dóna quan no se sap qui realitza l'acció del verb.

Ø Ha tronat tota la nit. (L'acció de tronar no se sap qui la fa.)
subjecte
indeterminat

→ El subjecte indeterminat és propi dels verbs **impersonals meteorològics**, **impersonals gramaticals** i **impersonals amb se**.

Comprova-ho

7. Relaciona les oracions amb els tipus de subjectes que presenten:

a) L'acusat va ser aconsellat per l'advocat.	
b) No cal que vinguis avui.	subjecte agent
c) Cada matí em rento les dents.	subjecte pacient
d) Aquesta nit ha glaçat.	subjecte agent i pacient
e) La Marta és dissenyadora.	subjecte indeterminat
f) En aquella oficina es treballa molt bé.	

Transitus, intransitus, pronominals

- **Transitiu.** Són els verbs que admeten un complement, sense preposició, amb el qual completen el seu significat. Aquest complement s'anomena **complement directe** (CD).

La Margalida no **porta** una dotzena d'ous.
subjecte agent CD

(nosaltres) Li **vam regalar** una maleta de pell.
 subjecte agent CD

En les oracions anteriors, els verbs *porta* i *vam regalar* són transitius perquè hi ha d'aparèixer obligatòriament un complement que expressi «què porta» i «què li vam regalar» per tal que les oracions siguin completes i tinguin sentit.

- **Intransitiu.** Són els verbs que no porten complement directe. Verbs com *caure*, *néixer*, *morir*... són intransitius perquè no necessiten un complement directe, ja que per si sols tenen un significat complet. Tot i això, sí que poden anar acompanyats per altres tipus de complements.

L'Ernest *sempre* **cau.**
subjecte agent

El seu fill **va néixer** a la matinada.
subjecte agent

i més...

Ara bé, tot i la classificació anterior, molts verbs poden funcionar com a transitius o com a intransitius, segons l'oració en què apareguin i el que es vulgui expressar.

L'Andreu **menja** una poma.
↓ CD
ús transitiu

L'Andreu **menja** molt.
↓
ús intransitiu

L'Andreu **menja**.
↓
ús intransitiu

- **Pronominals.** Són verbs que es conjuguen adjuntant-hi un pronom feble en la mateixa persona i nombre que el verb. Aquest pronom no substitueix cap element, està gramaticalitzat.

L'empresari **s'ha desentès** del compromís. (desentendre's)
subjecte agent

(tu) **Et vas escapar** de l'habitació? (escapar-se)
subjecte agent

Sense el pronom, el verb té un sentit diferent o simplement no existeix:

No **hi veig** bé amb aquestes ulleres. (Veure-hi té un sentit diferent de veure.)

La seva néta **es queixa** de tot. (El verb és *queixar-se*, *queixar* no existeix.)

Comprova-ho

8. Indica quin tipus de verb tenen les frases següents: transitiu, intransitiu, pronominal o coplatiu.
- a) L'àvia **va explicar** un conte al nét.
 - b) En Joan **fou** el culpable del malentès?
 - c) S'**equivocava** per moments.
 - d) **Va caure** per les escales.
 - e) **Semblaven** germanes, tenien les mateixes afeccions.
 - f) No **recorda** els detalls de l'accident.
 - g) Em **vaig acostar** al seu costat.
 - h) Quan torni **serem** feliços.
 - i) S'**assembla** al seu pare en tot.
 - j) Joan Brossa **va néixer** el 19 de gener de 1919.
 - k) El concursant **ha encertat** tres respostes.
 - l) On **vius** ara?

i més...

Baixar, callar, caure, marxar, pujar, riure (quan no significa 'burlar-se')
no són pronominals en català.

El verb **anar-se'n** sempre va acompanyat per dos pronoms (se + en); per tant, la forma **anar-se* és incorrecta.

Passius generals i passius reflexos

- **Passius generals.** Es formen amb el verb **ser** conjugat més el participi del verb principal de l'oració.

*L'agressor **va ser retingut** pel veïnat.* (ser + retenir)
subjecte pacient

*La víctima **ha estat atesa** pels serveis mèdics.* (ser + atendre)
subjecte pacient

- **Passius reflexos.** Es formen amb el pronom **es** i el verb conjugat en veu activa i tercera persona, sigui del singular o del plural. L'agent de l'acció es desconeix, però el verb concorda amb el subjecte.

***Es lloguen** pisos a bon preu.*
subjecte pacient

***Es regalen** gatets d'un mes.*
subjecte pacient

AtreVeix-t'hi

9. Escriu una frase en passiva general i una en passiva reflexa amb cada un dels verbs següents: *cosir*, *comprar*, *planxar* i *arreglar*.

Reflexius i recíprocs

- **Reflexius.** Són els verbs l'acció dels quals recau sobre el subjecte. Porten un pronom feble de la mateixa persona que el subjecte.

*(jo) **Em rento** la cara.* (rentar-se)
subjecte
agent i pacient

*(ell/a) **Es pentina** cada dos per tres.* (pentinar-se)
subjecte
agent i pacient

- **Recíprocs.** Són els verbs en què dos o més subjectes, agents i pacients, realitzen i reben mútuament l'acció verbal. Porten un pronom feble en plural de la mateixa persona que el subjecte.

*Jo i la Maria **vam besar-nos** a la festa.* (besar-se)
subjecte subjecte
agent agent
i pacient i pacient

*En Roc i en Nil **s'insulten** constantment.* (insultar-se)
subjecte subjecte
agent agent
i pacient i pacient

Comprova-ho

10. Classifica els verbs de les oracions segons si són recíprocs o reflexius.
- Els contrincants no van arribar a **pegar-se**.
 - Des que van renyir, ni **es miren**.
 - La Mariona **es banya** a la piscina dels avis.
 - El nadó **s'ha pixat** a sobre.
 - El gos d'en Pau i el d'en Pere **es van encarar**.
 - Els veïns nous **s'espïen**.
 - La protagonista **es mirava** al mirall cada punt i moment.

Impersonals meteorològics, impersonals gramaticals i impersonals amb se

- **Impersonals meteorològics.** Són els verbs que fan referència a fenòmens atmosfèrics. Es conjuguen en 3a persona del singular, com ara *plou*, *neva*, *plovisqueja*, *trona*, *pedrega*...

Ha plogut com feia anys que no ho feia.

Plovisqueja cada dia a partir de les nou del vespre.

Ha pedregat i s'ha fet malbé tota la collita de fruita.

- **Impersonals gramaticals.** És el cas dels verbs *haver-hi* o *fer* (referit a fenòmens del temps), i *ser* (amb valor temporal) en tercera persona del singular. L'element que segueix al verb no és el subjecte, sinó un complement directe en el cas de *haver-hi* o *fer* i un atribut en el cas del verb *ser*.

Hi ha persones ben mal intencionades.

Fa fred avui.

Encara és d'hora per sortir.

- **Impersonals amb se.** És el cas dels verbs que porten davant el pronom *se* en el lloc que ocuparia el subjecte. El verb es conjuga en tercera persona del singular. El pronom no forma part del verb.

Es viu bé a Catalunya.

Se sopa a dos quarts de nou.

Es treballa bé amb companys col·laboradors.

Comprova-ho

- 11.** Indica quines d'aquestes frases són impersonals amb *se* i quines passives reflexes:

- Es renten estores en sec.
- Es ven un sofà a bon preu.
- Es dina cap a les dues.
- Es dorm tranquil en aquesta habitació.
- Es compra cotxe antic.
- Es menja bé en aquest restaurant.

- 12.** Completa les frases posant-hi el subjecte. Indica si és agent, pacient, o agent i pacient, i el tipus de verb.

- ◆ va amagar els regals darrere la porta.
- ◆ plorava darrere la porta.
- ◆ s'amagava darrere la porta.
- ◆ es vigilaven des de darrere la porta.
- ◆ eren vigilats des de darrere la porta.

Comprova-ho

- 13.** Selecciona els cinc verbs impersonals meteorològics i construeix una frase amb cadascun d'ells:

nevar, mullar, llampegar, estar, estavellar, bufar, ventejar, estirar, fermentar, tronar, abrigar, assecar, glaçar, fregar, escalfar

- 14.** Distingeix de cada parella de frases la que és impersonal gramatical:

- Feia** dies que no anava a veure'ls.
 - Feia** galetes per a la festa.
- Encara **era** massa fosc per sortir.
 - Encara **era** massa petita per sortir sola.
- Hi ha trobat** sucre, al rebost?
 - Hi ha** sucre, al rebost?

Regles d'accentuació. Accent diacrític. Dièresi. Monosèmia. Polisèmia

1. Completa les frases següents:

- Els mots aguts s'accentuen quan acaben en una de les dotze terminacions següents: ◆, ◆, ◆, ◆, ◆, ◆, ◆, ◆, ◆, ◆, ◆, ◆.
- Els mots plans s'accentuen quan no acaben en cap de les dotze terminacions anteriors i quan acaben en ◆, com per exemple *anàveu*, *estiméssiu*.
- Venen* s'accentua (*vénen*) quan és del verb ◆ i no s'accentua (*venen*) quan és del verb ◆. Aquest tipus d'accent rep el nom de ◆.
- La dièresi en les paraules *raïm* o *diürn* serveix per indicar que la *i* i la *u* no formen ◆, sinó ◆. Per exemple: *Lluïsa*, *veïna*...
- Els quatre temps verbals que no porten dièresi són: ◆, ◆, ◆ i ◆.

2. Detecta i esmena els tretze errors del text següent:

Hem veig a setze o diset anys, a l'època que hi hagué tanta grip i l'Universitat hagué de tancar. Vaig passar tota la tardor i part de l'hivern a Palafrugell. Havent dinat sortia a passejar. Solia pujar a Sant Sebastià. Va ésser en el curs d'aquestes passejades que em sortí a fora la misserable vocació que tinc d'escriptor. Era molt jove, i totes les pròpies formes mentals eren d'adolescent. Tenia una tendència al somni, a la maravella, als estats d'embadaliment. El vol d'un ocell em feia quedar parat. La contemplació d'uns conreus amb oliveres podia absteurem fins a fer-me sentir l'esponjament dels pulmons en respirar i el martellet fantàstic i angoixant del cor. Altres vegades anava a seure, solitari, davant de la mar i mitg tancava els ulls pensant en la seva eternitat. Era una cara a mitg formar, amb el borrisol del pel moixí, que anava errant.

Josep PLA i CASADEVALL, «El meu poble». A: *El meu país* (1968)

3. Completa les frases següents:

- Una paraula és ◆ quan té més d'un significat i és ◆ quan té un sol significat. La paraula *gat* és ◆ i *oculista*, ◆.
- Dels diferents significats d'una paraula al diccionari en diem ◆, les quals van introduïdes amb un ◆ davant.

4. Dictat.

Ser o no ser, aquest és el dilema:
¿és més noble sofrir calladament
les fletxes i els embats d'una Fortuna indigna,
o alçar-se en armes contra un mar d'adversitats
i eliminar-les combatent? Morir, dormir: res més...
I si dormint s'esborren tots els mals del cor
i els mil estigmes naturals heretats per la carn,
quin desenllaç pot ser més desitjat?
Morir, dormir... dormir... i potser somiar...
Sí, aquest és l'obstacle: no saber
quins somnis acompanyaran el son etern,
un cop alliberats d'aquesta pell mortal,
és el que ens frena i fa que concedim
tan llarga vida a les calamitats.

William SHAKESPEARE, *Hamlet* (1603)

Taller de producció

L'entrevista

L'entrevista és un gènere periodístic dialogat en què una persona (entrevistador) fa unes preguntes i una altra (l'entrevistada) les respon. Les entrevistes se solen classificar en dos grans tipus segons l'objectiu:

- L'entrevista **de personalitat**: té l'objectiu de revelar el caràcter, les opinions i la manera de veure el món de la persona entrevistada. Se centra en aspectes psicològics i biogràfics, generalment relacionats amb la seva obra o l'activitat professional que l'ha distingit.
- L'entrevista **temàtica o informativa**: se centra en les manifestacions que un testimoni fa sobre un esdeveniment d'actualitat o bé en les opinions i comentaris que fa una persona experta en una matèria determinada. El focus de l'entrevista és el tema i no el tarannà de la persona entrevistada, que sol ser presentada breument al principi.

El periodista prepara i ordena les preguntes que farà amb antelació. Això no vol dir que no pugui improvisar-ne alguna de nova a mesura que avança el diàleg amb la persona entrevistada.

Les entrevistes poden ser orals o escrites. Una entrevista oral és el diàleg transmès per ràdio o televisió, ja sigui en directe o enregistrat. L'entrevista escrita és un text que el periodista elabora després d'haver-la realitzada a partir de les notes o de l'enregistrament que n'hagi fet.

L'entrevista oral sol tenir alguns trets d'espontaneïtat, especialment si vol mostrar una clima cordial i distès en la conversa. En canvi, l'entrevista escrita sol ser un text estructurat i de llenguatge més formal.

Llegeix i completa

1. Llegeix aquesta entrevista i omple la fitxa següent amb algunes dades de la jove cantautora Núria Graham extretes del text:

- Nom i cognom
- Ciutat on viu
- Origen del seu cognom
- Edat
- Idiomes que domina
- Activitats
- Estil de música
- Títol del primer treball musical enregistrat
- Any de publicació del primer disc

S suggeriments

Pots trobar més informació sobre Núria Graham a l'adreça <http://www.nuriagraham.com>.

Núria Graham, la veu revelació

Un diamant en brut. La cantautora vigatana és una de les promeses del pop d'autor indie

Encara ningú no ha pogut resistir-se a l'encanteri que embolcalla *First Tracks* (autoeditat, 2013), treball amb el qual la jove cantautora vigatana Núria Graham –d'origen irlandès, el seu cognom s'ha de pronunciar Grèiam– s'ha revelat com una de les veus més especials de l'actual panorama musical català. Són set temes que fluctuen entre el folk i el pop oníric, creacions d'una orfebreria harmònica d'essència delicada i de dolça mirada melangiosa. El futur vindrà escrit en una de les seves cançons.

ENDERROCK: Només tens disset anys i ja has gravat un CD maqueta, i tot són elogis. Vertigen?

NÚRIA GRAHAM: *Vertigen* no és la paraula. Evidentment, m'ha sorprès tot l'enrenou que s'ha format darrerament amb la meua música. El 2013 està sent un any molt bèstia. He après molt i molt ràpid. Però més que vertigen, tot el que m'està passant m'ha animat a seguir endavant amb més ganes, a creure amb més força en el que faig.

EDR.: De moment ja has venut mil exemplars de *First Tracks*, una xifra gens menyspreable.

N. G.: Ara fa poc vaig publicar el videoclip d'un tema nou, «The Sea in Your Eyes», per celebrar que havia arribat als mil. Sorprèn, perquè als meus plans no entrava enregistrar les meves cançons, ni publicar maqueta.

EDR.: Què et va impulsar a fer-ho?

N. G.: Al cap de poc temps d'haver començat a fer bolos, vaig entrar en contacte amb el meu *management* actual, Lizard Queen. Va ser amb ells que vam decidir que en lloc de seguir penjant vídeos a Internet, com havia fet fins aleshores, potser seria millor gravar una maqueta, per tenir alguna cosa física. La *demo* la vam enregistrar a l'estudi que té a casa seva el meu bateria, Xarli Oliver. A més, hi va participar en Joan Guyadol, *Gudi*, que m'acompanya al baix i les guitarres. Però res més. És tot molt casolà i totalment autoeditat.

EDR.: Björk, St. Vincent, Chet Baker, John Mayer... són els noms que cites com a principals influències del teu univers musical. Són uns referents que en principi no associaríem amb algú tan jove com tu.

N. G.: La música i l'edat no tenen res a veure. A mi el que m'interessa d'un artista és la seva obra. En un músic busco que les seves cançons em resultin sinceres, que m'emocionin. Hi ha molta música, però són pocs els que quan els escoltes sembla que t'estiguin parlant a tu. I en el meu cas, això de la maduresa és relatiu. De fet, jo no tinc ni idea si sono més o menys madura.

EDR.: A la cançó titulada «As Sweet» adaptes un poema de l'escriptora anglesa Wendy Cope, un altre referent que també sobta.

N. G.: Potser sí (riu). Llegeixo molta poesia, i fa un parell d'anys em vaig comprar un llibre seu. Em va agradar tant que vaig musicar-ne un parell de poemes, i un d'aquests dos, «As sweet», va acabar a la *demo*.

EDR.: Més enllà de la música, també escrius poesia.

N. G.: Sí. Tinc un blog on vaig publicant tot el que vaig escrivint. Però no deixa de ser una afició, res seriós. La poesia és com una vàlvula d'escapament.

EDR.: Curiosament, quan escrius poesia ho fas molt més en català que en anglès.

N. G.: I no sabria dir-te per què. Potser canto en anglès perquè els meus referents musicals canten en anglès. Però també passa que cada vegada escolto més música en català, gent com El Petit de Cal Eril, la Maria Coma i especialment en Pau Vallvé, i suposo que, de manera conscient o inconscient, això m'ha impulsat a començar a escriure temes en català.

«L'edat no té a veure amb la música, el que realment importa d'un artista és la sinceritat de les cançons.»

EDR.: I el primer disc, com el tens?

N. G.: Ara per ara, els plans més immediats són acabar la gira el 12 de desembre i abaixar una mica el ritme. No aturar-me, però centrar-me en el primer disc, que el volem publicar passat l'estiu vinent.

EDR.: Et sents diferent de la gent de la teua generació?

N. G.: En alguns moments sí que he sentit que volia coses diferents de la majoria. Però en el fons, tots som diferents i busquem alguna cosa especial i única.

Enderrock, núm. 218, desembre 2013 (adaptació)

Pensa i respon

2. De quin tipus és l'entrevista a Núria Graham? Informativa o de personalitat? Justifica la resposta.

Llegeix i explica

3. Explica amb altres paraules el significat de les expressions següents usades en l'entrevista a Núria Graham. Indica en cada cas si l'expressió et sembla de registre formal o de llenguatge col·loquial.

- un diamant en brut
- creacions d'orfebreria harmònica
- fer bolos
- és tot molt casolà
- el teu univers musical
- la poesia és com una vàlvula d'escapament

S suggeriments

Cal llegir amb atenció les paraules anteriors i posteriors en el lloc del text on apareix cada expressió. Si, a més, us ajudeu entre companys a classe, segur que podreu completar l'exercici.

Estructura de l'entrevista

Les parts d'una entrevista varien una mica segons sigui oral o escrita.

Entrevista escrita (premsa)	Entrevista oral (ràdio i TV)
Titular o titulars amb el nom de la persona entrevistada i sovint amb alguna afirmació seva que es considera important o bé alguna frase breu del periodista que defineix el personatge. Entrada, presentació de la persona entrevistada. Cos de l'entrevista, sèrie de preguntes i respostes. La distinció entre pregunta i resposta pot anar marcada amb diferent tipus de lletra. De vegades, el text destaca en forma de requadre algun comentari sorprenent o significatiu de la persona entrevistada.	Introducció, en què es destaca la importància de la persona entrevistada o del tema que motiva l'entrevista, se la presenta i se li dona la benvinguda. Conversa, durant la qual el periodista o presentador manté amb la persona entrevistada un diàleg en què planteja una sèrie de preguntes –preparades prèviament– que segueixen alguna mena de fil conductor. Tot i així, les respostes poden generar preguntes o comentaris de manera espontània, al marge del guió previst. Conclusió, que clou l'entrevista amb algun comentari global sobre el tema i expressions d'agraïment sobre la persona entrevistada. S'hi sol afegir alguna frase de comiat adreçada no tan sols al personatge, sinó també als oients o espectadors.

Curiositats

Un format modern d'entrevista audiovisual consisteix a fer desaparèixer de l'escena l'entrevistador o entrevistadora. Aleshores, la persona entrevistada apareix parlant mentre les preguntes van sorgint sobreimpressionades a la pantalla. És força usat en entrevistes temàtiques. Accedeix a <http://www.editorialteide.com/?8992> i trobaràs un exemple en què el doctor Martí Boada, després de presentar-se, va responent una sèrie de preguntes sobre sostenibilitat ambiental.

Observa i redacta

4. Fent servir com a font d'informació les respostes d'aquest qüestionari de personalitat, redacta un text d'unes vuitanta paraules que pugui servir de presentació introductòria a una hipotètica entrevista escrita al famós motorista Marc Márquez.

Preguntes molt personals...

Una ciutat per viure?

Cervera.

Un lloc per anar de viatge?

Pirineus de Lleida.

Un plat?

Macarrons de la iaia.

Un llibre per llegir?

D'intriga.

Una pel·lícula de cinema?

Alguna de Tarantino.

Un mitjà per estar informat?

La ràdio.

Quin diari llegeixes?

Prensa en general.

Mar o muntanya?

Mar a l'estiu i muntanya a l'hivern.

Un cantant o grup musical?

Pop rock en general.

Quin personatge històric t'hauria agradat conèixer?

Albert Einstein.

Un personatge actual?

Leo Messi.

Un esportista que admiris?

Valentino Rossi.

Què valors més de les persones?

La sinceritat.

Si un dia fossis president del govern o de l'ONU, quina primera decisió prendries?

Millorar la felicitat de la gent.

Dretes o esquerres?

Ni una cosa ni l'altra.

Què t'enduries a una illa deserta?

El meu germà.

Un desig confessable?

Ser campió del món de MotoGP.

Entrevista de Raúl Morón a Marc Márquez. *Revista Claror*,
núm. 81, setembre 2013 <<http://www.claror.cat/>>

Curiositats

De vegades, les entrevistes de personalitat proposen al personatge entrevistat omplir algun qüestionari o test breu amb preguntes sobre gustos personals i opinions. Aquest exemple ha estat extret d'una entrevista a Marc Márquez només dos mesos abans que es convertís en campió mundial de MOTOGP 2013.

Consells per fer una entrevista

Per obtenir una bona entrevista, ens anirà bé fer les accions següents, ordenades en tres fases:

La preparació

- Cercar informació sobre la persona i el tema que ens ajudi a formular les preguntes.
- Definir els objectius de l'entrevista: què ens interessa saber? Què volem que la persona entrevistada transmeti al públic lector o espectador?
- Preparar una llista de preguntes (sorgiran més idees si fem aquest pas en equip).
- Seleccionar un conjunt limitat de preguntes tenint en compte dos criteris: l'interès de la possible resposta i l'extensió de l'entrevista (no pot ser gaire llarga si volem que resulti dinàmica i amena).
- Vigilar que les preguntes siguin prou obertes perquè la resposta aportí molta informació.

La conversa

- Parlar clarament i reformular si cal les preguntes perquè la persona entrevistada sàpiga en cada moment què li estem preguntant exactament.
- Deixar parlar la persona entrevistada.
- Mostrar interès, respecte i naturalitat.
- Filmar l'entrevista preferiblement amb dues càmeres si en volem fer un vídeo.
- Enregistrar l'entrevista o prendre bones notes (si s'ha de convertir en un text escrit).

L'edició

- Si es tracta de fer un vídeo, caldrà que escrivim títols inicials i crèdits finals.
- Si es tracta de fer un text escrit, a més de redactar la conversa, caldrà decidir els titulars, escollir alguna fotografia i extreure alguna frase important d'alguna resposta per fer-ne un destacat.

En ambdós casos podem prescindir d'aquells fragments que resultin repetitius o no aportin prou informació o simplement aquells que no han quedat prou bé.

Per preparar-ne la versió escrita, caldrà transcriure la conversa, convertint les respostes orals en escrites: estalviar repeticions, escurçar o eliminar expressions, ordenar frases...

Feu de periodista

5. Traslladeu-vos al futur uns deu anys. Imagineu que un company de classe ha guanyat un premi o un concurs i ha esdevingut famós per alguna habilitat que ja mostra ara, per exemple...

- toca un instrument musical
- juga molt bé a bàsquet
- dibuixa caricatures
- filma videoclips amb temes musicals
- fa fotografia artística
- escriu relats o poemes
- etc.

Per grups, prepareu un qüestionari amb vuit preguntes per fer-li una entrevista de personalitat. Ordeneu-les amb algun fil conductor i representeu l'entrevista. Podeu enregistrar-la per poder escoltar després les entrevistes dels altres grups de classe.

6. Per grups, prepareu una entrevista temàtica a una persona del vostre centre o barri.

Segurament al vostre institut o molt a prop hi ha alguna persona (docent, administratiu, veí, alumne, pare o mare d'alumne...) experta en alguna matèria. Penseu si coneixeu algú de l'institut que...

- hagi publicat un llibre,
- tingui molta experiència en la seva professió,
- faci molts anys que practica un esport,
- hagi guanyat un premi literari,
- sigui president d'alguna associació,
- sigui regidor a l'ajuntament,
- tingui un blog a Internet especialitzat en un tema...

Per grups, prepareu un qüestionari amb vuit preguntes per fer-li una entrevista temàtica. Ordeneu-les amb algun fil conductor i representeu l'entrevista. Podeu enregistrar-la per poder escoltar després les entrevistes dels altres grups de classe.

7. Amb l'ajuda del processador de textos, feu la transcripció i prepareu l'edició escrita d'una de les dues entrevistes anteriors. Recordeu que podeu canviar una mica el text, reordenar els mots perquè les frases siguin més clares, eliminar repeticions... En definitiva, podeu fer qualsevol canvi que faci el missatge més clar sense trair el sentit de les respostes. Il·lustreu el text final amb alguna fotografia.

Per preparar una entrevista informativa cal tenir uns objectius clars. S'escull entrevistar algú perquè coneix una realitat: és especialista en una matèria o coneix directament un tema d'actualitat i pot aportar-ne informació. Us pot anar bé fer un esquema amb tres o quatre aspectes del tema i associar dues o tres preguntes a cada aspecte.

S suggeriments

No oblideu preguntar-li alguna cosa sobre els seus records de l'institut.

S suggeriments

Podeu repartir-vos la feina de transcripció, perquè resulta una mica lenta. Recordeu que heu de buscar alguna frase per al titular i escriure un paràgraf o dos de presentació inicial.

Competències bàsiques

Prova

Llegeix el text i respon les preguntes que hi ha a continuació.

«El mar i els animals..., les meves passions»

Nom: Anna Corbella.

Edat: 37.

Professió: navegant.

Com a persona ets: és difícil definir-se un mateix...

Com a regatista ets: meticulosa i perfeccionista.

Una part del món on et quedaries amb el teu vaixell:
Nova Zelanda.

L'Anna Corbella, barcelonina de 37 anys, farà la seva segona volta al món sense escales. A la primera, va arribar en sisè lloc després de fer, amb l'anglesa Dee Caffari, més de 46 000 quilòmetres de recorregut en 102 dies, 19 hores i 17 minuts. Ara es prepara per a la seva segona volta al món juntament amb el seu amic i regatista Gerard Marín.

Com et vas iniciar en el món de la navegació?

Sóc filla de navegants! Vaig començar a navegar pel Mediterrani als 4 anys a bord del Dufour 31 dels meus pares...

Com a navegant, com et definiries?

Em definiria com a meticulosa i perfeccionista, m'agrada controlar tot el que puc, ja que després, al mig del mar, hi ha moltes coses que es descontrolen. Així que com més coses tinguis controlades des del principi, millor. M'agrada competir navegant, però també gaudeixo de molts moments que considero únics i que segurament són els que em tenen enganxada a aquest esport.

Però la teva professió és veterinària. Quin paper té ara aquesta professió en la teva vida?

Des que era petita els animals han estat la meva passió. De fet, sempre he pensat que aquesta era la meva professió. En el nostre país, és pràcticament impossible viure professionalment de la vela; així doncs, no m'havia passat pel cap dedicar-m'hi, fins que em va sortir l'oportunitat de fer-ho. Ho vaig posar a la balança i vaig veure que el tren de ser professional de la vela segurament només em passaria un cop; així doncs, el vaig agafar. No descarto, però, en un futur, tornar a dedicar-me al món de la veterinària.

Com vas arribar a la vela oceànica?

D'una forma molt natural. Vaig conèixer la classe Mini 6,50 i em va al·lucinar tant, que vaig dir-me a mi mateixa que allò algun dia ho havia de fer... I com que sóc molt tossuda, ho vaig aconseguir, vaig travessar l'Atlàntic en solitari i, després d'allò, la resta va ser seguir els passos que calia,

amb molt d'esforç, però fent els passos naturals d'una carrera de navegant oceànic.

Quan vas veure que faries la Barcelona World Race, com vas viure l'oportunitat de participar-hi? Els teus sentiments i pensaments eren...

Primer vaig sentir una alegria immensa de saber que tenia aquesta oportunitat, i després una mica de respecte, ja que mai no havia navegat tants dies seguits ni en condicions tan extremes. Però, sobretot, em sentia una privilegiada.

Ara ets regatista professional, has deixat de banda l'altra passió teva.

Una mica sí, no tinc temps per a res més, tot i que intento fer alguns cursos per anar reciclant-me i també perquè m'agrada.

El fet de ser dona i jove et fa sentir diferent de la resta de companys? Com és la relació amb ells?

Em sento igual que la resta de companys, per sort no em sento ni em fan sentir diferent.

Sovint has manifestat la teva preocupació per l'estat del mar...

En les meves navegacions he vist plàstics, ampolles, caixes, boies... La veritat és que m'entristeix veure com tot allò que sura és per causa de l'acció humana. Em pregunto en quin estat deu estar el nostre planeta si al mig de l'oceà veiem tanta brutícia, i fins a quin punt certes espècies podran sobreviure. Només desitjo que ens conscienciem de la importància de cuidar el nostre entorn.

Què esperes del teu company, en Gerard, per a la propera volta al món?

No n'espero res, el conec prou per saber què és el que ell aporta al nostre equip i sé que donarà el 100 %. Som molt complementaris, ens coneixem i sabem com hem de fer les coses. Hem navegat molt junts i estem convençuts que fem un bon equip.

Em pregunto en quin estat deu estar el nostre planeta si al mig de l'oceà veiem tanta brutícia, i fins a quin punt certes espècies podran sobreviure.

1 Només hi ha verbs transitius a la sèrie:

- ☐ a) arribar, conèixer, creuar
- ☐ b) sentir, ser, preparar
- ☐ c) tenir, preguntar-se, desitjar
- ☐ d) ploure, caure, llegir

2 Només té verbs irregulars la sèrie:

- ☐ a) veure, saber, anar
- ☐ b) passar, preparar, donar
- ☐ c) sentir, posar, seguir
- ☐ d) vèncer, navegar, conèixer

3 Quina sèrie conté només paraules planes?

- ☐ a) privilegiada, alegria, balança
- ☐ b) oceànica, vela, pensaments
- ☐ c) planeta, regatista, navegant
- ☐ d) tossuda, oportunitat, carrera

4 La paraula cop (línia xx) és:

- ☐ a) Polisèmica.
- ☐ b) Una interjecció.
- ☐ c) Monosèmica.
- ☐ d) Una exclamació.

5 Són verbs de la segona conjugació:

- ☐ a) s'ha convertit, serà, m'agrada
- ☐ b) puc, considero, tenen
- ☐ c) he pensat, descarto, havia
- ☐ d) fa, he vist, podran

6 Són lexemes verbals:

- ☐ a) ria, es, a, en
- ☐ b) nar, sab, ran
- ☐ c) ava, coneix
- ☐ d) con, guard, control

7 Són morfemes verbals:

- ☐ a) ria, mir, í
- ☐ b) ron, en, ant
- ☐ c) aran, àvem, ràs
- ☐ d) aves, ires, ont

8 A quina sèrie només hi ha verbs?

- ☐ a) ampolles, oportunitat, vençuts
- ☐ b) resta, tren, vela, bord
- ☐ c) entristeix, fem, considero
- ☐ d) descarto, escales, regatista

9 A quina sèrie les paraules necessiten accent diacrític o distintiu?

- ☐ a) mon, es, son, se, mes, te, que, si
- ☐ b) en, la, prou, de
- ☐ c) els, sort, em, fa
- ☐ d) hem, un, algun, moments

10 Quins trets defineixen la persona entrevistada?

- ☐ a) Obstinada, constant.
- ☐ b) Detallista, atrevida.
- ☐ c) Conservadora, generosa.
- ☐ d) Humil, prudent.

Redacció

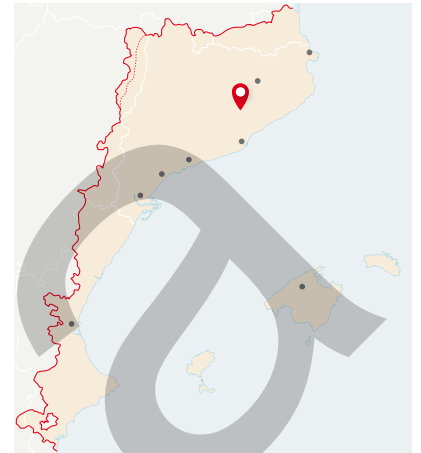
Elabora deu preguntes que adreçaries a una persona que volguessis entrevistar si en volguessis conèixer la personalitat.

Indrets literaris

El pla de la Calma

1. Llegeix aquest poema de Guerau de Liost i identifica les sensacions que hi predominen d'entre les següents:

esglai	solitud	remor
tranquil·litat	seguretat	molèstia
silenci	clamor	saviesa
placidesa	fosc	agitació
pressa	fortalesa	fantasia
melangia	velocitat	vulgaritat

N 41° 46' 4"
E 2° 19' 56"

El pla de la Calma

L'àrida calma ondula com un immens desert.
El sol a frec de terra, com borralló s'hi perd.
El cel fulgura plàcid: s'estén per l'infinit
com nítida llacuna de cignes blancs. La nit
assotja àvidament darrera les Agudes.
La lluna plena surt d'afraus inconegudes
i gesticula immòbil, sanguinolenta d'ira.
D'uns carboners apunta, cingles avall, la pira.
En la monotonia dels rasos hi pasturen
les solitàries vaques: de tant en tant s'aturen
i exhalen un bruel de cara a l'establia
llunyana. D'una boira minúscula es desnia
la tremolor. De cabres, ovelles i crestats
ahora s'acorrueu per entre els espadats
pacífiques ramades. La polseguera immunda
amb sa ferum de llana la comarcada inunda.
I, enmig del remolí, bracegen els pastors,
i xiulen de les fones els rocs udoladors
que a voltes camatrenquen o escapcen qualche banya
ja consentida. Aborden amb alegria estranya
de subaltern els cans d'atura malcarats.
Mes per damunt la insòlita negror dels espadats
i de la vasta calma de serenor divina,
la Creu de Matagalls, perdura gegantina.
I les ramades salten, rostos avall, de dret.
De Coll-Pregon arriben sobtadament al net.
El sol ja s'ha perdut. La llum s'ha fos. La lluna
s'ha tota esblanqueït i perfila com una
donzella a qui l'edat torna gentil, prudent.

I la corona tot l'estol del firmament.
Ja envolten el corral de sinuós teulat.
Ja el ramat és a dins. La porta s'ha tancat
i pel llindar balder traspua el color groc
que escapcen els tions des de la llar de foc.

Guerau de LIOST. *La muntanya d'ametistes* (1908)

